

KARELIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Muotoilun koulutusohjelma

Elina Laukkanen

UUDENLAISET TYÖYMPÄRISTÖMALLIT –
YKSITTÄISISTÄ TOIMISTOHUONEISTA COWORKING-TILAKSI

Opinnäytetyö
Maaliskuu 2016

OPINNÄYTETYÖ
Maaliskuu 2016
Muotoilun koulutusohjelma

Sirkkalantie 12
80100 JOENSUU
(013) 260 6880

Tekijä
Elina Laukkanen

Nimeke
Uudenlaiset työympäristömallit – Yksittäisistä toimistohuoneista coworking-tilaksi

Toimeksiantaja
Nurmijärven Kirja Oy

Tiivistelmä

Opinnäytetyö käsittelee työkuultuurissa tapahtuneita muutoksia ja sen vaikutusta työympäristöjen suunnitteluun. Opinnäytetyön lähtökohtana oli löytää uudenlainen tilaratkaisu kirjakaupan liikehuoneistoon, jonka liikeideaan ja -tiloihin kaivattiin päivitystä. Tarkoituksenani oli perehtyä työn tietopohjassa uudenlaisiin työympäristömalleihin ja toimistosuunnittelun trendeihin, ja sovelsin saamaani tietoa tilasuunnitteluprojektissa.

Työn toiminnallisena tuloksena syntyi uudenlainen coworking-idealla toimiva toimistotilakonsepti Nurmijärven Kirja Oy:lle. Tila on suunniteltu siten, että ne voivat toimia sekä vuokrattavina työtiloina että vaihtuvien tapahtumien areenana. Toiminnallisten ja visuaalisten ratkaisujen suunnittelussa keskityttiin tukemaan työntekijöiden vuorovaikutusta, työviihtyisyyttä ja luovien ryhmätyöprosessien muodostumista.

Kieli

suomi

Sivuja 44

Liitteet 1

Asiasanat

työympäristö, työviihtyisyys, vuorovaikutus, monitilatoimisto

THESIS
March 2016
Degree Programme in Design

Sirkkalantie 12 A
80100 JOENSUU
FINLAND
+358 (0)13 260 6880

Author
Elina Laukkanen

Title
New Work Environment Models – From Separate Offices to a Coworking Space

Commissioned by
Nurmijärven Kirja Oy

Abstract

This thesis examines the change in the working culture and its effects on designing the working environment at an office. The aim of the thesis was to find new ways for using the space in a bookstore where the business idea and premises were in need of an update. In the theory part the object was to orientate on the new ideas and trends of working spaces and then apply the theory on the bookstore project.

The result of the thesis was a new coworking office concept for Nurmijärven Kirja Oy – bookstore. The space was designed to work for both renting and as a varying arena for different events. The functional and visual solutions have been made to support interaction between new employees, job satisfaction and creative team working.

Language

Pages 44

Finnish

Appendices 1

Keywords

working environment, job satisfaction, interaction, multi-space office

Sisältö

1	Johdanto	5
2	Visuaalinen viitekehys ja toiminta-asetelma.....	6
3	Toimitilasuunnittelu ja uudenlaiset työympäristömallit.....	7
3.1	Toimitilojen suunnittelu ja työhyvinvointi	12
3.2	Monitilatoimistot	16
3.3	Coworking.....	17
3.4	Esimerkkejä MOW- ja HUB13-toimitiloista.....	20
4	Nurmijärven Kirja Oy.....	25
4.1	Suunnittelun lähtökohdat ja tavoitteet	25
4.2	Prosessin kuvaus.....	27
4.3	Tila- ja sisustussuunnitelma.....	28
5	Pohdinta.....	38
	Lähteet.....	41

Liite

RT- kortteja, joissa ohjataan toimisto- ja julkisentilan suunnittelua

1 Johdanto

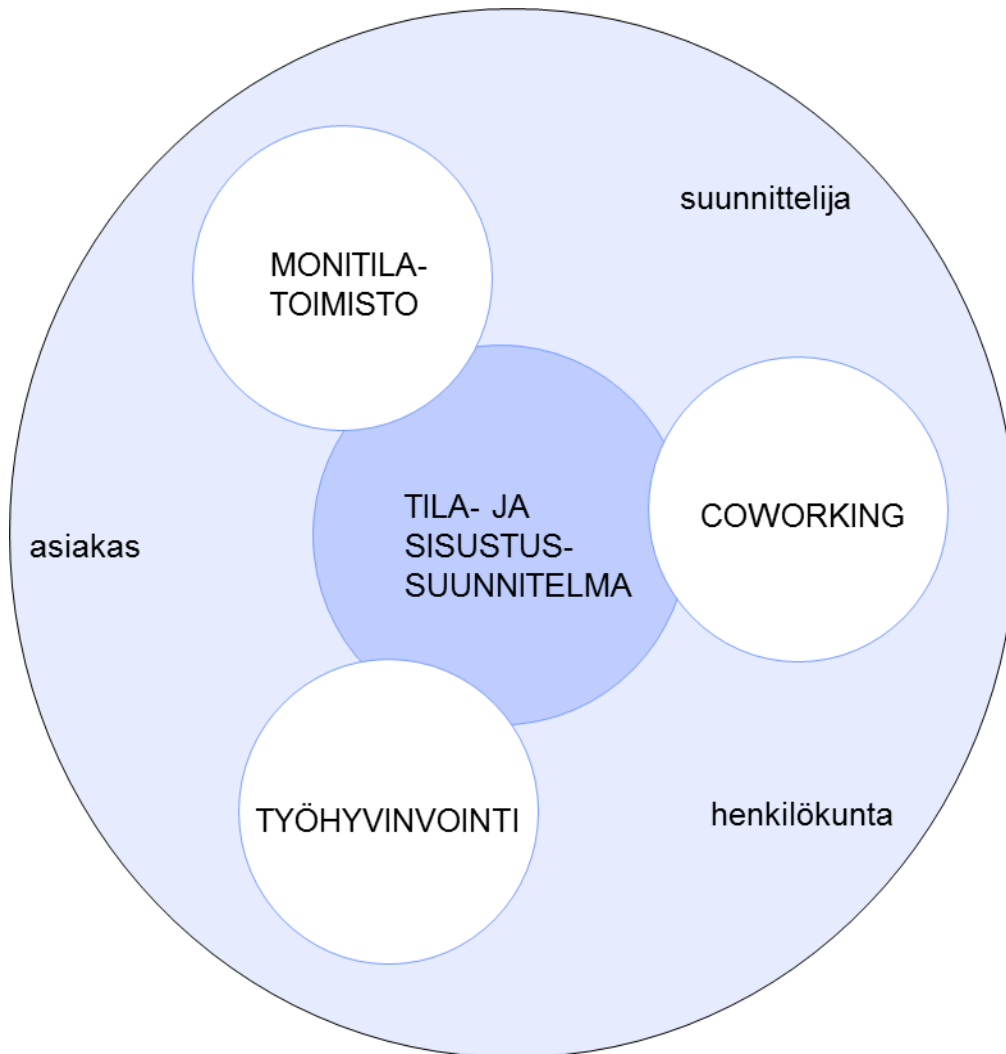
Opinnäytetyöni kuvaa kirjakaupan toimistotilan muuttamista nykyaikaa vastaavaksi, uudenlaisia työympäristömalleja hyväksikäyttäen. Toimeksiantajaltani Nurmijärven Kirja Oy:tä vapautuu samanaikaisesti liikehuoneistosta ylimääräistä tilaa, jonne voi suunnitella uutta toimintaa. Vanhoihin toimistotiloihin ja kirjakaupalta vapautuvaan tilaan toivottiin yhteisöllinen monitilatoimisto, jonka palveluita voisivat käyttää myös Nurmijärven kunnan yksin- ja pienyrittäjät sekä freelance-rit. Kirjakaupan ja tulevan monitilatoimiston on tarkoitus toimia samassa liiketilassa, mutta omina yksikköinä.

Toimistot ja työskentelykulttuuri ovat muuttumassa. Työntekijät eivät enää istu yksin omissa huonetoimistoissaan vaan ovat joustavasti yhteydessä toisiinsa sekä fyysisessä että virtuaalisessa työympäristössä. Tämä aiheuttaa fyysiselle työympäristölle haasteita. Ajasta ja paikasta riippumaton työ lisääntyy jatkuvasti, koska tietotekniikan kehitys on mahdollistanut liikkuvuuden. Tulevaisuuden työympäristö koostuukin useista eri paikoista sekä yritykset tarjoavat työntekijöilleen yhä enemmän vaihtoehtoja työn tekemiseen. Projektimainen työ lisääntyy, ja tarvitaan joustavia tiimitiloja erilaisille ryhmille. Tutkimusten mukaan työtilojen saavutettavuudella on hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä. Työtilojen sijaitessa lähellä kotia ihmiset viihtyvät työssä paremmin ja ovat työssään onnellisempia ja tuottavampia. Vaihtoehtoiset työympäristöt, kuten monitilatoimistot erilaisine konsepteineen, tuovat tullessaan uuden liiketoimintapotentialin työympäristömarkkinoille.

Toimitilasuunnittelu ja uudenlaiset työympäristömallit ovat hyvin kiinnostava aihe, koska ne muuttuvat koko ajan. Olen kiinnostunut myös ergonomiasta, työhyvinvoinnista, ekonomiasta ja ekologisuudesta. Näitä asioita selvitän teoriaosuudessa, ja tietopohja ohjaa koko suunnitteluprosessia. Tavoitteenani on saada aikaan tila- ja sisustussuunnittelun keinoin viihtyisä, toiminnallinen ja yhteisöllisyyttä tukeva uudenlainen toimistokonsepti Nurmijärven Kirja Oy:lle. Samalla se avaa uusia näkökulmia trendikkäisiin yhteisöllisiin toimistotiloihin, joista voivat saada ideoita muidenkin paikkakuntien työntekijät ja työnantajat.

2 Visuaalinen viitekehys ja toiminta-asetelma

Viitekehysten visualisoinnin avulla esittelen opinnäytetyöni kannalta oleelliset tekijät (kuva 1). Näitä tekijöitä olen tutkinut tarkemmin tutkimusosiossani ja olen ottanut ne huomioon koko suunnitteluprosessin ajan.

Kuva 1. Viitekehys (Kuva: Elina Laukkanen).

Viitekehysten keskiössä on tila- ja sisustussuunnitelma, joka on opinnäytetyön lopputulos. Tavoitteena on saada aikaan toimiva, viihtyisä ja tuottoisa yhteisöllinen toimistotila. Monitilatoimistolla tarkoitetaan joustavaa ja muunneltavaa tilakonseptia, jossa työtilat jaetaan yhteisesti. Se on moderni toimistoratkaisu, joka on usein paras ratkaisu tämän päivän liikkuvassa tietotyökulttuurissa. Coworking on ilmiö, joka on saavuttanut suosiota maailmanlaajuisesti muun muassa

freelancer- työsuhteiden yleistyessä ja tietotyöläisten käyttämän monipaikkaisen työn lisääntyessä. Ilmiön perusajatuksena on itsenäinen ja joustava työn tekeminen jaetuissa tiloissa osana yhteisöä. Tilojen ja tavaroiden jakamisen lisäksi ihmisten välille pyritään saamaan aikaan verkostoja, joista on lisähyötyä käyttäjille. (Tekes 2011, 13-15.) Työhyvinvoinnin merkitys on nostettava esille ja huomioitava se organisaatioiden toiminnassa sekä työympäristöjen tilasuunnittelussa. Ihminen on nostettava keskiöön, sillä ilman työntekijöitä ei minkäänlainen yritystoiminta ole mahdollista. Ihmiset inspiroituvat, luovat uutta ja synnyttävät menestystä voidessaan hyvin. (Tukiainen 2012, 12.) Suunnitteluprosessissa itsemi lisäksi ovat mukana myös toimeksiantajani ja tulevat asiakkaat.

Opinnäytetyöprosessin aluksi teoriaosuudessa tutustuin erilaisia näkökulmia tarjoavaan tietokirjallisuuteen, tutkimuksiin, artikkeleihin, blogeihin ja videoihin. Tietopohjan avulla pohdin työympäristöissä ja toimistoissa tapahtuvia tilallisia, toiminnallisia ja visuaalisia muutoksia ja niiden vaikutusta suunnitteluun ja työhyvinvointiin. Lisäksi perehdyin vähän syvällisemmin monitilasuunnittelun periaatteisiin, sekä otin mukaan esimerkkejä kahdesta Helsingissä toimivasta modernista monitilatoimistosta. Toimeksiantajani Nurmijärven Kirja Oy aikoo uudistaa ja supistaa kirjakaupan tiloja liikehuoneistossaan. Projektiosuudessa toteutettiin tila- ja sisutussuunnittelun keinoin monitilatoimisto-konsepti co-working-idealla kirjakaupan vanhoihin toimistotiloihin ja vapautuvaan lisätilaan.

3 Toimitilasuunnittelu ja uudenlaiset työympäristömallit

Toimistosuunnittelussa sekä toimistotiloissa että työskentelytavoissa on käynnissä voimakas murros. Hietanen mainitsee uusien työelämään tulijoiden olevan diginatiiveja. Tutkimukset antavatkin viitteitä, että tulevaisuuden työntekijäsukupolvet ovat ympäristötietoisia ja haluavat työskentelyltään joustavuutta. Ihmiset, jotka panostavat ekologisuuteen ja joustavuuteen tänään, ovat kilpailukykyisimpiä huomenna. (Tekes 2011, 36.)

Työtilan on oltava helposti saavutettavissa ja yrityksen toimintakulttuurin on tuettava joustavia tilojen käyttöä. Olemme jatkuvasti yhteydessä toisiin ihmisiin, emme istu enää yksin omassa toimistohuoneessa, vaan yhdessä samoissa tiloissa. Tulevaisuudelta odotetaan jatkuvasti uusia asioita, sekä asiakkaiden, että työntekijöiden puolelta. Toimistot joutuvat kilpailemaan jatkuvasti muiden tilojen kanssa houkuttelevuudellaan. Työympäristöjen tulee olla miellyttäviä paikkoja, kuten vaikkapa koti, kahvila tai kirjasto. (Tekes 2011, 13–15, 35.)

Jatkuvien muutosten vuoksi sekä kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi yrityksillä on paineita tehostaa toimintaansa ja työtilojensa optimaalista hyötysuhdetta. Käyttöasteita voidaan nostaa lisäämällä yhteiskäyttöä, ja harvoin tarvittavat tilat ja palvelut kannattaa vuokrata muualta. Ennen kuin rakennetaan uutta, on hyvä miettiä, miten nykyisiä tiloja voitaisiin hyödyntää paremmin. Tulevaisuuden työympäristö viestii rakenteillaan, sisustuksellaan ja tunnelmallaan yrityksen arvoja ja strategioita. Yritysten on uusittava tilojaan säännöllisesti, ja tämä tuo uusia mielenkiintoisia työmahdollisuuksia toimistosuunnittelun alueelle. (Tekes 2011, 13–15, 35.)

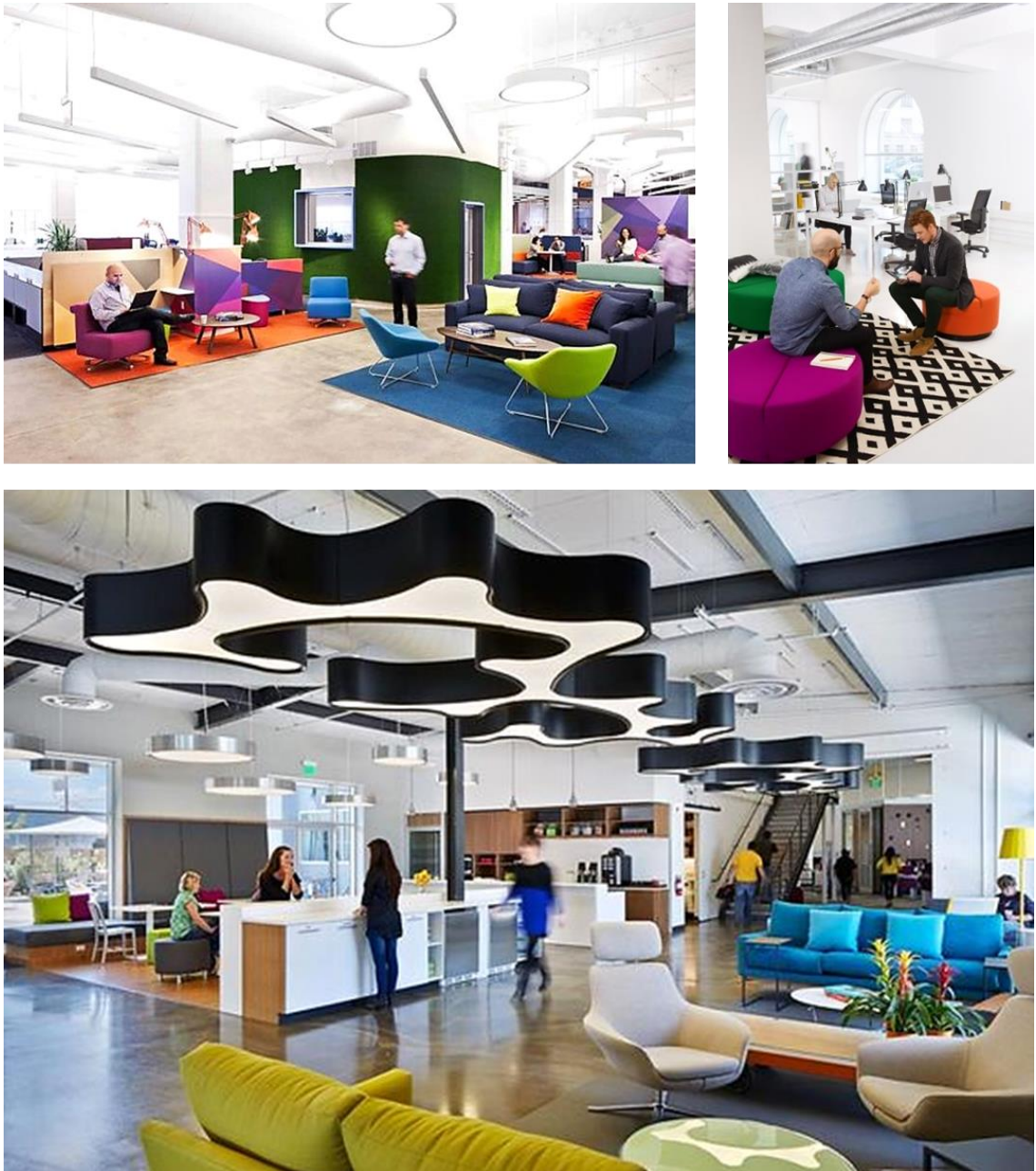
Tekniikan kehityksen myötä tietotyön luonne on muuttunut merkittävästi. Yrityksillä on mahdollisuus tehdä töitä älykkäämmin hyödyntämällä sosiaalisen median työtapoja, joita ovat esimerkiksi videot, blogit ja erilaiset sosiaaliset verkostot. Tieto- ja viestintäteknologian voimakas kehittyminen mahdollistaa uudenlaisen ajasta ja paikasta riippumattoman työskentelyn, jossa työympäristöt muovautuvat siellä olevien toimintojen mukaan. Moderni työympäristö on joustava monipaikkainen työ, joka on yhdistelmä useista eri paikoista (kuva 2). Organisaation päätoimipiste on vain yksi työnteen monista paikoista. Etätyö, liikkuvatyö, ja kolmannet työpaikat (tilat kodin ja työpaikan välissä, kuten hotellit, kahvilat, ulkotilat ja liikennevälineet) ovat uusia työympäristökäsitteitä. (Valtiovainministeriö 2014, 37.)

Kuva 2. Monipaikkainen työ, uusia työympäristöjä (Kuva: VR, Sponda Magazines, Antigua Impacthub, S-media, Lentoposti).

Työntekijän on itse osattava johtaa omaa työtään, kun työn teon itsenäisyys kasvaa. Työnantajien tulisi ymmärtää, että ideoita syntyy paremmin rennossa, sattumanvaraisessa keskustelussa, kuin jäykissä kokouksissa. Yritykset tulevatkin tarjoamaan entistä monipuolisempia vaihtoehtoja työskentelyyn. Organisaatioiden toimitilat ovat ennen kaikkea kohtaamispaikkoja, joiden päätehtävä

on toimia sosiaalisen vuorovaikutuksen, hiljaisen tiedon välittäjinä ja innovaatioiden syntyalustana (kuva 3). (Andersson 2015.)

Kuva 3. Modernit toimitilat kohtaamispaikkoina (Kuva: BuzzFeed Life, Martela).

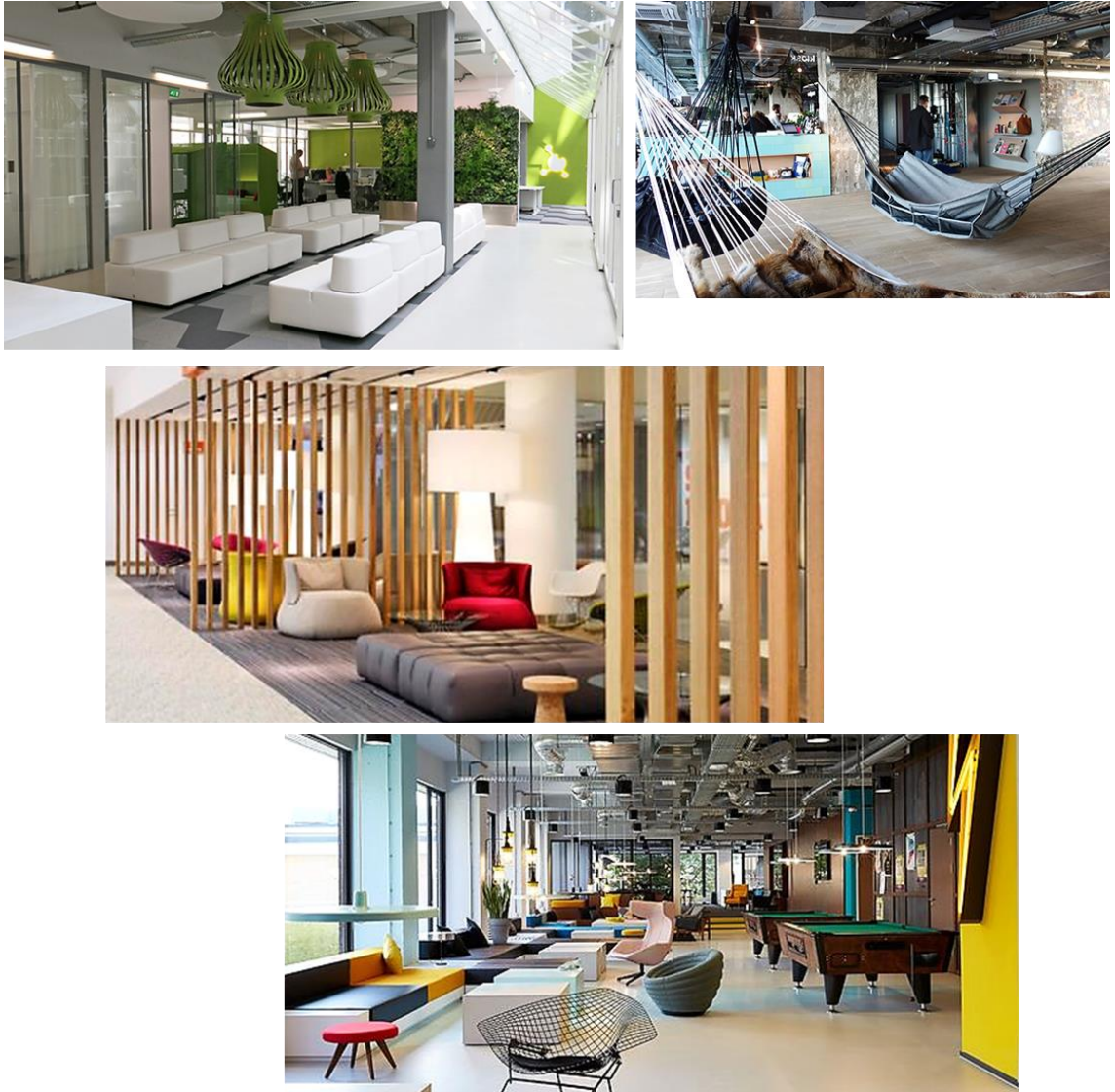
Työympäristömuutos on erinomainen väline uusien toimintatapojen kehittämisessä ja käyttöönotossa. Parhaimmillaan työympäristö edistää tavoitteiden saavuttamista, tukee tehokasta toimintaa ja ilmentää tavoiteltua yrityskulttuuria. Tilatehokkuus on noussut ajankohtaiseksi asiaksi kaikilla toimialoilla yrityksestä ja yhteisöstä riippumatta. Tilankäyttöä järkeistämällä tilatehokkuus kasvaa ja toi-

mistosta saadaan samalla viihtyisämpi ja tuottoisampi. Sähköiset välineet ovat muuttaneet tapamme tehdä työtä, ja papereiden pyörittämiseen hankittu toimitus on muuttumassa turhaksi kuluksi.

Parhaimpiin tuloksiin päästään, kun henkilökunta saa olla itse mukana kehittämässä omaa työympäristöään. Tämän päivän työmaailmassa yhteisöllisyydellä on kasvava merkitys. (Tukiainen 2010.) Tämän ovat huomanneet muun muassa kansainväliset kasvuyritykset kuten Uber ja Air bnb. Ne ovat kasvaneet nopeasti ja saavuttaneet suurta kansainvälistä huomiota onnistumisillaan.

Toimitilasuunnittelun merkitys korostuu uusien työympäristömallien myötä. Uusi moderni tietotyö lisää projektimaisia töitä. Esimerkiksi luovien alojen työ on luonteeltaan yhteisöllistä, jakavaa ja epämuodollista. Tämä vaatii ennen kaikkea joustavia, muuntuvia, liikuteltavia, sekä erilaisiin käyttötarpeisiin erikokoisille ryhmille muunneltavia tiloja. Työympäristöiden muutoksia tukemaan on luotu monitilatoimisto konsepti, jossa työprofiileja ja työnteon tapoja tuetaan eriluonteisilla tiloilla ja kalusteratkaisuilla. Samalla voidaan ottaa käyttöön myös tehokkaampia toimintatapoja, joissa kannattaa määrän sijasta panostaa laatuun. (Valtiovarainministeriö 2014, 38.)

Tänä päivänä työpaikoilla vietetään enemmän aikaa kuin aikaisemmin, minkä vuoksi niistä halutaan tehdä mahdollisimman viihtyisiä ja sisustus on lähentyvässä kodinomaisuutta. Työympäristöratkaisujen keskiössä ovatkin vetovoimaiset yhteistyötilat, kuten aula- ja loungetilat, joissa on mukavia sohvaryhmiä rentoutumiseen tai rennompaan, innovatiivisempaan työskentelyyn (kuva 4). Tyyliä haetaan asuin- sekä ravintola- ja hotellisuunnittelun maailmasta. Työn tauottaminen on tärkeää, koska se lisää vireystasoa ja laskee stressiä työpäivän aikana. Työpaikoissa, joissa tehdään pitkää päivää, on mahdollista ottaa jopa päiväunet tai mahdollisuus jäädä työpaikalle yöksi. (Tukiainen 2012, 12-15, 57.)

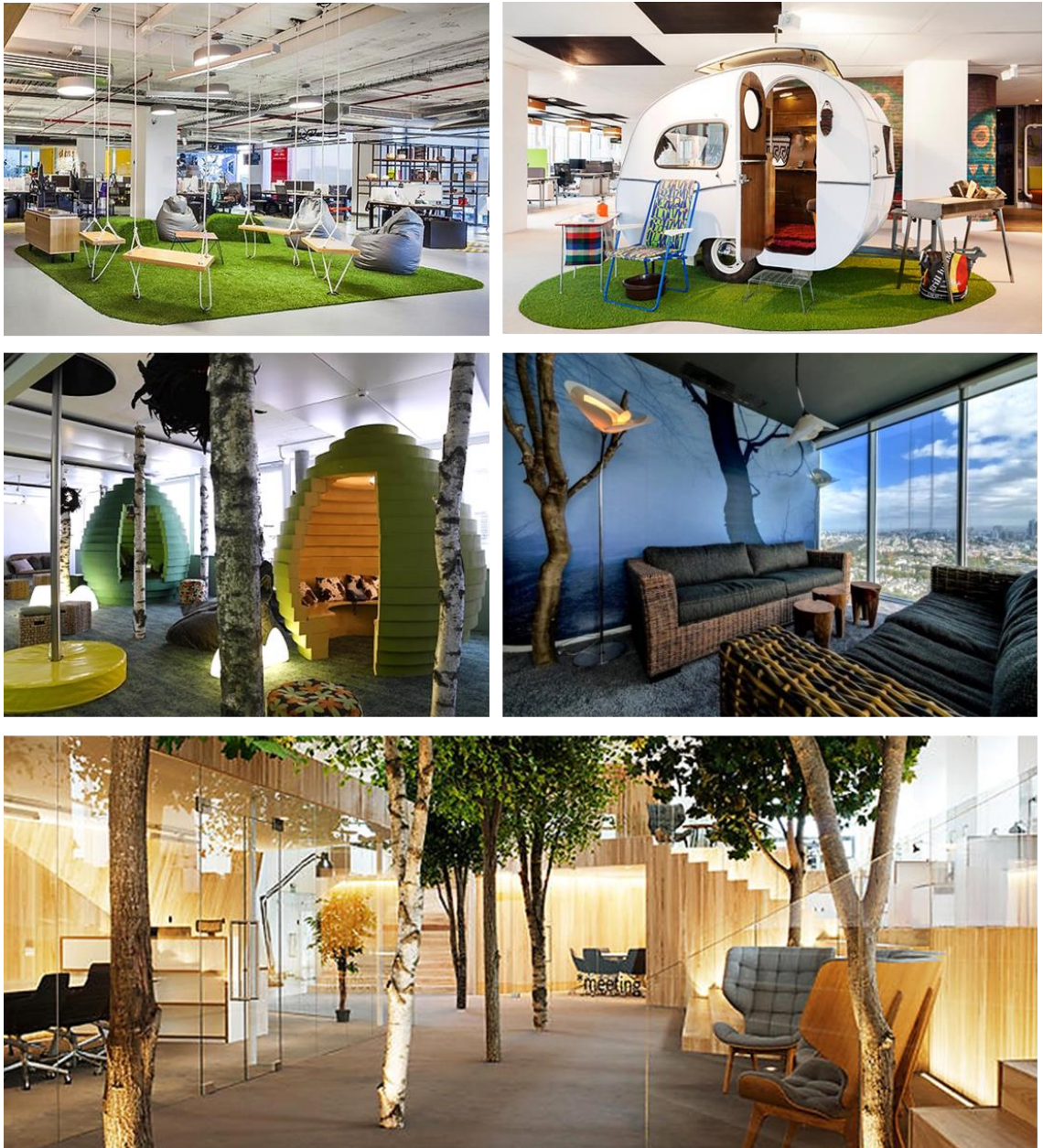

Kuva 4. Viihtyisiä yhteistyötiloja (Kuva: Turun teknologiakiinteistöt, Studio Aisslinger, S-media).

3.1 Toimitilojen suunnittelu ja työhyvinvointi

Yrityksen toimitilojen ja työnlaadun välillä on selvä yhteys. Toimitilojen tulisi tukea ja heijastaa yrityksen arvoja, toimintakulttuuria ja yleistä ilmapiiriä. Työtyytyväisyys lisääntyy, kun työntekijällä on mahdollisuus valita kullekin tehtävälle soveltuvin tila. Tilojen tulisi viestiä sekä visuaalisesti että toiminnallisilta ratkaisuiltaan työntekijöiden välittämisestä. Ihmiset inspiroituvat ja luovat innovatiivisesti uutta ja menestystä voidessaan hyvin. Tukiainen mainitsee, että suljettuja ovia tulisi olla mahdollisimman vähän ja luovuutta tukevien tilojen pitäisi olla

viihtyisiä, valoisia sekä tunnelmaltaan huumorillisia ja leikkimielisiä (kuva 5). Tilaruunnittelun keinoin voidaan tukea yhteisöllisyyden tunnetta ja ryhmäidentiteettiä, millä on suuri merkitys työhyvinvoinnin kannalta. Tilojen tulisi olla muokattavia yksilöiden ja ryhmien vaihtelevien tehtävien mukaisesti, jotta tilat koetaan persoonallisiksi ja omannäköiseksi. (Tukiainen 2012, 12, 57.)

Kuva 5. Persoonallisia työskentelytiloja, mukana luontoteema (Kuva: Contemporary, Happier ending, Designboom, Kinnarps).

Suvi Nenosen mukaan yrityksen tiloja suunniteltaessa pitää pyrkiä selvittämään, mikä on yrityksen perus tehtävä ja minkälaisia töitä yritys tarjoaa. Tiloja ei kannata suunnitella kiireellä tietyn kaavan mukaan, vaan tilat räätälöidään yrityksen

omiin tarpeisiin sopiviksi, jotka palvelevat vaihtuvia työ- ja työskentelytapoja. Tilojen käyttäjien tarpeet tulee olla suunnittelun keskipisteenä, kiinteistölähtöisyyden sijaan. On myös tärkeää pyrkiä ennakoimaan erilaisten työtehtävien tarve tulevaisuudessa ja jättää tilaa muutosjoustavuudelle henkilöstön vaihtuessa. (Nenonen & Niemi 2012.)

On havaittu, että satunnaisille kohtaamisille ja ajatustenvaihdolle tarvitaan paljon tilaa. Esimerkiksi miellyttäviin sohvaryhmien ääreen on helppo jäädä hetkeksi keskustelemaan, jossa tieto kulkee, työhyvinvointi paranee ja työ tehostuu. Rauhoittumispaikka kiireisen työpäivän keskellä on myös erityisen tärkeä itsenäisen tietotyön ja luovan työn tekijälle. Kasvillisuuden ja muiden luonnon elementtien tuominen työympäristöön on todettu olevan hyvin elvyttävää (kuva 5). (Tukiainen 2012, 12, 57.)

Tilaratkaisuilla on yhä suurempi merkitys, kun teknologian myötä työntekijällä on usein mahdollisuus valita työskentelynsä sopivin aika ja paikka. Työympäristöllä vaikutetaan ihmisen fyysiseen ja psyykkiseen hyvinvointiin. Toimistosuunnittelun perimmäiset kysymykset ovat, kuka tekee, miten ja millaista työtä. Tilojen pitäisi olla inhimillisiä, helposti lähestyttäviä ja joustaa käyttäjän mukaan. (Tekes 2011, 17.) Yksilötasolla työntekijän hyvinvointiin pystytään vaikuttamaan ergonomisella työpistesuunnittelulla, jossa otetaan huomioon, sekä omalla työpisteellä tai kannettavalla tietokoneella työskentely, vaikkapa sohvalla makoillen. Hyvinvointia lisääviä ergonomiatekijöitä ovat muun muassa valaistus, kauniit ikkunanäkymät, raitis ilma, lämpötila, äänet ja visuaalinen ilme. Nämä tekijät tulee ottaa huomioon tilojen suunnittelussa toimivuuden ja tiloissa liikkumisen lisäksi. Hyvin toteutetulla akustiikalla saadaan aikaan rauhallinen ääniympäristö, jolloin melutaso putoaa, puheen selkeys paranee, sekä kommunikointi, että tehtäviin keskittyminen helpottuu. Tilaratkaisuissa on tärkeä ottaa huomioon myös tekninen muuntojoustavuus, esteettömyys ja kalusteiden muunneltavuus. (Valtionvarainministeriö 2014, 38.)

Työympäristön yhteisöllisyys tukee kaikkia työnteon tyylejä. Yhteisöllisen työympäristön suunnitteluun osallistuu koko henkilökunta, jotta lopputuloksesta tulisi mahdollisimman kattava, koko henkilökuntaa koskeva tulos. Työntekijä on

usein toimitilasuunnittelun paras asiantuntija. Heillä on tarkempaa tietoa, kuten piilotietoa, jaettavanaan kuin pelkästään yhtiön johtavalla taholla ja arkkitehdillä. Osallistavan tilavisiotyöpajan avulla voidaan ottaa selvää, minkälaisia työtiloja henkilökunta tarvitsee. Paras tapa ottaa työntekijän erilaisuus huomioon on osallistava tilasuunnittelu, yhdistettynä avoimeen vuorovaikutukseen työpaikalla. Koko henkilökunta sitoutuu paljon helpommin ja innostuneemmin uusiin tiloihin, kun ovat saaneet itse olla vaikuttamassa suunnitteluprosessiin. (Tukiainen 2010.)

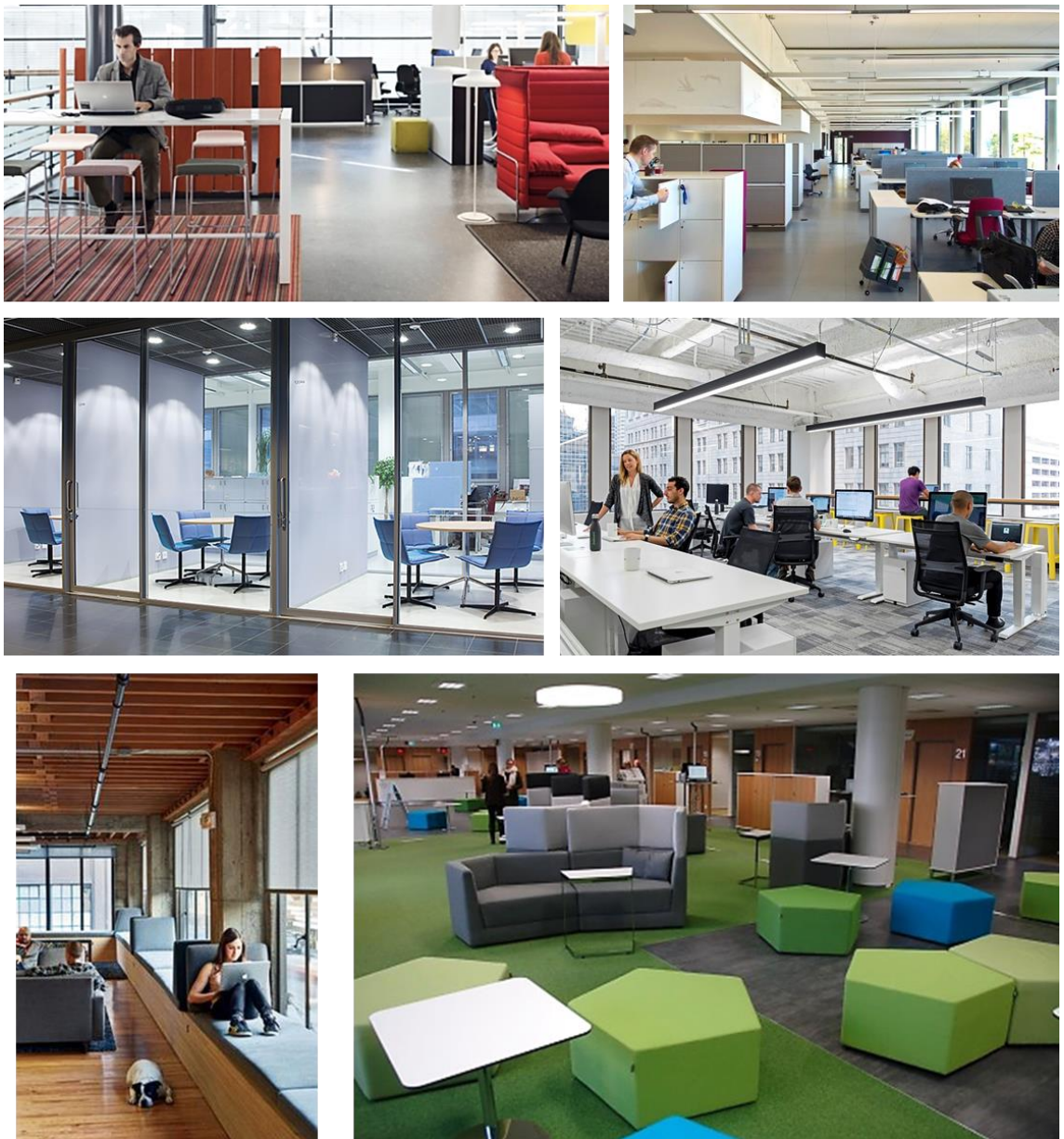
Suunnittelua ohjaavat erilaiset turvallisuussäädökset, joissa on ohjeita esimerkiksi ergonomiasta, akustiikasta, valaistuksesta, paloturvallisuudesta ym. Ohjeistukset löytyvät parhaiten SIT- ja RT-kortistosta, joita en ala käymään opinäytetyössäni erikseen läpi. Källberg mainitsee, kuinka työntekijöiden liikkuvuus on lisännyt tarvetta tiloille, joissa voi tavata työkavereita rauhassa tai pitää kokouksia. Moderni toimistotilojen suuntaus onkin lisätä kokoushuoneiden määrää. Tiloja tarvitaan myös video- ja puhelinneuvotteluihin, koska useat ihmiset valitsevat uusia teknologia vaihtoehtoja matkustelun sijaan. Inspiroivista työympäristöistä on tullut kilpailuvaltti, johon suunnittelijan kannattaa kiinnittää erityistä huomioita uudenlaisia työympäristöjä suunniteltaessa. (Källberg 2012.) ”Inspiroiva tila on kekseliäs, yrityksen brändin ydintä heijastava ja vaihtelua tarjoava monitilaratkaisu, joka henkii toimintakulttuuria” (Tukiainen 2010).

Hytösen (2013) mielestä työympäristön rakentaminen tulee aloittaa yrityksen viisista ja tavoitteista. Hänenkin mielestään suunnittelussa on olennaista, että paikalla on koko henkilökunta, johtoryhmästä ruohonjuuritasolle. Lähtökohtana on, että jokaisella työpaikalla tulisi miettiä, mitä sinne tullaan tekemään ja minkä takia. ”Työ ei ole paikka mihin mennään, se on jotain mitä tehdään”. On huomattu, että muotoiltu työympäristö tukee paremmin, sekä työssä viihtymistä, että tuottavuutta etätyöhön verrattuna. Moderneissa työympäristöissä jaetaan ja jaostetaan tietoa coworking hengessä. Hytösen mielestä esimerkiksi kokoustiloissa ei saisi olla istuimia lainkaan, sillä jos kaikki joutuvat seisomaan, pyritään kokouksissa päätökset tekemään mahdollisimman pian. Tällaiset pienet oivalukset voivat merkitä valtavaa muutosta työn tuottavuudessa. Tulevaisuudessa toimitila voi olla myös sekoitus perinteistä toimistoa ja trendikästä kahvilaa. Toi-

mitilan pitäisikin tukea myös työntekijän mielentiloja ja tarpeita. Hän itse kertoo olevansa tuotteliimmillaan taksissa istuessaan (Kuva 6). (Hytönen 2013.)

3.2 Monitilatoimistot

Monitilatoimistolla tarkoitetaan tietotyön murroksen synnyttämää muunneltavaa ja joustavaa tilakonseptia, jossa työtilat jaetaan yhteisesti. Uudistuva työ edellyttää yhteistyötä tukevia työympäristöjä.

Kuva 6. Monitilatoimiston erilaisia tiloja (Kuva: Martela, Sistem, Architectural record).

Tiloja tulee olla sekä tiimityölle että keskittymistä vaativalle työlle, joka mahdollistaa työn tekemisen kulloinkin parhaiten sopivassa ympäristössä (kuva 6). Työtapoja joudutaan kehittämään jatkuvasti tekniikkaa ja palveluita hyödyntämällä. (Valtiovarainministeriö 2012, 37 - 38.)

Monitilatoimisto koostuu erilaisista tiloista ja vyöhykkeistä, joita tuetaan erilaisilla kalusteratkaisuilla. On tärkeää, että jokaisella tilan käyttäjällä on tiedossaan, miten tiloissa käyttäytyään oikein, jotta niistä saadaan paras hyöty irti. Työntekijät oppivat uuden tavan tehdä työtä, jossa heillä ei olekaan enää omaa nimettyä työpistettä, vaan sopivin työskentelypaikka valitaan työtehtävän mukaan. Työskentelyaluetta on mahdollista vaihtaa useamman kerran päivän aikana. Monitilatoimiston suunnittelussa on tärkeää ottaa huomioon eri käyttäjien yksilölliset tarpeet työn tekemiseen suhteen. Avoimella alueella tehdään töitä, jotka vaativat vuorovaikutusta, eivätkä häiriinny keskeytyksistä. Keskittymistä vaativille töille ja neuvotteluille on omat tilansa, unohtamatta ryhmätyötiloja ja erilaisia kohtaamispaikkoja. Monitilatoimisto säästää aikaa, kun ihmiset tapaavat eri tiloissa luontevasti toisiaan. Monet asiat hoituvat spontaanisti tapaamisissa, mikä vähentää palaverihin tarvittavaa aikaa. (Nenonen & Niemi, 2012.)

Monitilatoimisto ei ole vain tila vaan sosiaalinen, fyysinen ja virtuaalinen työympäristö, joka tukee sekä työrauhaa, että yhdessä tekemistä. Se myös mukautuu joustavasti erilaisiin muutoksiin ja tarjoaa edellytykset erityyppisille työvaiheille ja prosesseille. Useissa eri tutkimuksissa on todettu, että työntekijöiden tyytyväisyyden ja työn tuottavuuden koettiin parantuvan joustavien työympäristömallien käyttöönoton myötä. Monitilatoimiston tarkoituksena on tehostaa tilankäyttöä ja päästä korkeaan käyttöasteeseen, joka voi mahdollistaa yritysten siirtymisen pienempiin toimitiloihin. (Tekes 2011, 16.)

3.3 Coworking

Coworking-tilat eli yhteisölliset toimitilat ovat globaalisti iso trendi, joka tarjoaa yhteisöllisyyttä ja verkottumisen etuja lähinnä yksinyrittäjille, freelancereille ja etätyöntekijöille. Coworkingin tarkoituksena on luoda yhteenkuuluvuuden tun-

linta, heikko operaattori tai vääränlaiset lisäpalvelut. (Sundell, 2015.) 2000-luvulla ryhmien luovaa prosessia tukevien tilojen merkitys ja suuri potentiaali on todella tunnistettu vasta viime vuosikymmenen aikana. Jakaminen ja joustavuus työpaikolla ovatkin mahdollisesti tämän vuosikymmenen voimakkaimmin vaikuttava muutostrendi. (Tukiainen 2010, 12.)

Kuva 9. Esimerkkejä coworking-tiloista (Kuva: Kinnarps, Coactiv8, Workdesign, builtinchicago).

Coworking tiloista pyritään saamaan mahdollisimman kodikkaita ja viihtyisiä, sekä epämuodollinen ilmapiiri kuvaa hyvin sen tunnelmaa. Tilat ovat muunneltavissa eri käyttötarkoituksiinsa, kuten yksin ja yhdessä tehtävään työhön, kokouksiin, workshoppeihin ja seminaareihin (kuva 9). Coworking-tiloissa on aina jokin yhteinen tila, kodin sydän, jonne tilan käyttäjät ja vieraat kokoontuvat erityisesti tapaamaan muita ihmisiä, mutta myös työskentelemään, syömään ja leppäämään. (Kojo & Nenonen 2012.)

Coworking ei ole vain uudenlainen monitoimitila, vaan se on myös oma palvelukonseptinsa. Usein se sekoitetaan vain avotilassa työskentelyksi. Monitoimitilasta muovautuu coworking-tila siellä olevien ihmisten kautta. Tavoitteena on luoda yhteenkuuluvuuden tunnetta. Pohjimmiltaan onkin kyse ihmisten itsensä muodostamasta kulttuurista, jota tila on tukemassa. Tilassa olevien ihmisten tulee luonnollisesti tuntea haluavansa tehdä työtä yhdessä ja verkostoituminen on hyvin tärkeää, muutoin konseptissa ei ole mitään järkeä. Kun pystytään luomaan yhdistäviä tekijöitä tilankäyttäjien kesken, tilankäytöstä tulee pitkäkestoista. (Sundell 2015.)

3.4 Esimerkkejä MOW- ja HUB13 toimitiloista

Mothership of Work-toimitila MOW on aivan uusi Helsingin keskustaan perustettu suuren mittaluokan cowork-tila, joka avautui helmikuussa 2016. Sinne mahtuu työskentelemään 300 luovan alan työntekijää. Tila tukee uudenlaisen työskentelyn tapaa, johon kuuluu vahvasti työssä viihtyminen ja inspiroituminen uusista ihmisistä ja tavoista ajatella. MOW- konsepti tuo yhteisöllisyyttä pienen yrityksen tai yksinyrittäjän liiketoimintaan, jossa tarjotaan mahdollisuuksia verkostoitumiseen. Monissa tutkimuksissa on todettu, että vähäinen sosiaalinen pääoma kaventaa luovuutta. Marjaana Toimisen mielestä hyvässä yhteishengessä uskalletaan kokeilla rohkeammin, ottaa suurempia riskejä sekä opitaan myös epäonnistumisista. Nämä ovat tulevaisuudessa todella tärkeitä menestystaitoja. (Hytönen 2015.)

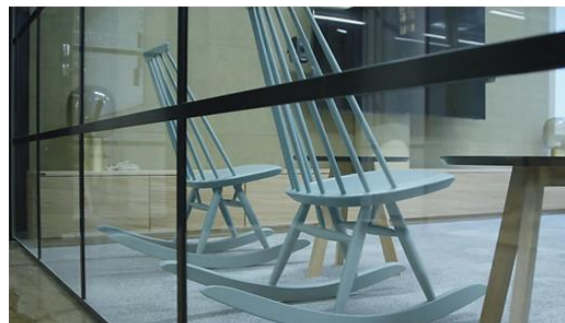
MOW-toimitiloihin pääsee työskentelemään ostamalla sinne jäsenyyden mukaiset palvelut. Freelancer tai yritys voi joustavasti lisätä tai vähentää tilojaan projektiansa mukaan. Jäsenyyksiä on neljää erilaista muotoa: Visitor-, Freelancer-, Prolancer- ja Resident- jäsenyyspaketti. Visitorit ja freelancerit työskentelevät eri puolella taloa sijaitsevissa vapaissa työpisteissä, niitä ei voi varata etukäteen. Heille, jotka eivät halua vaihtaa työpistettä joka päivä, paras valinta on Prolancer-jäsenyys. Yritysassiakkaat ovat Resident-jäseniä. Prolancer ja Resident-jäsenyyden ostaneilla jäsenillä on käytössään yhteisten tilojen lisäksi kiinteät toimistotilat. Visitor-jäsenyys on voimassa yhden päivän, muut jäsenyydet ovat kuukausihintaisia paketteja. Kaikki jäsenet voivat käyttää vapaasti yleisiä tiloja myös työskentelyynsä, kuten aulatiluja, trendikästä ravintolaa, yhteiskeittiötä, kirjastoa, saunaa ja piha-aluetta. MOW-konsepti on tehty hyvin joustavaksi: siinä ei ole esimerkiksi takuuvuokraa ja irtisanomisaikakin on vain kuukauden.

Nina Ruotsalainen (2016) tiedostaa, että kaikkein keskeisintä on tiloissa työskentelevä yhteisö, ihmiset jotka hakevat yhteyttä samanhenkisiin. Yhteisöllisyyteen ei voi ketään pakottaa, mutta sille voidaan luoda erinomaiset edellytykset ja törmäytys mahdollisuudet. MOW-tiloista on poistettu kireys ja liika byrokratia. Kaikki on tehty mahdollisimman helpoksi: yksityishenkilö tai yhtiö vuokraa toimistosta tilan, ottaa mukaansa kannettavan tietokoneensa ja on valmis aloittamaan työt. MOW-toimitilan tehtävä on hoitaa kaikki muu. Vuokraan sisältyy monipuoliset, työtä helpottavat ja yhteisöllisyyttä vahvistavat tilat ja palvelut. Asiakkaiden käytössä on näyttävät neuvottelutilat ja viimeisin teknologia (kuva 10). (Ruotsalainen, 2016.)

Kuva 10. MOW-toimitilojen neuvotteluhuoneita (Kuva: Sponda Magazine 2016).

Helsingin MOW-toimitiloissa toimistojen ja neuvotteluhuoneiden designiin on kiinnitetty erityistä huomiota, jotta työtilat olisivat näyttäviä ja viihtyisiä. Sisustuksessa löytyy myös keinutuoleja, designsähköpöytiä, vintagesohvia, viherseiniä ja paljon erilaista taidetta. MOW arena on ydinalue, jossa pidetään kaikki yhteiset tilaisuudet, kuten kirja- ja elokuvakerhoja, workshoppeja ja aamujoogaa. Areenan yhteydessä on yhteiskeittiö, joissa voi seurustella vapaasti myös työ-kavereiden kanssa (kuva 11). (Ruotsalainen 2016.)

Kuva 11. MOW-toimitilojen arena, keittiö ja design (Kuva: Sponda Magazine).

MOW-toimitilaan kuuluu aina host, kiinteistön emäntä. Hänen tehtävänä on huolehtia asioiden toimivuudesta, pitää työyhteisön tunnelmaa yllä, sekä vastata tapahtumasuunnittelusta. Helsingin toimitilan host Nina Ruotsalainen toteaa: ”Tunnelmajohtajana pääsen törmäyttämään toimitiloissa työskenteleviä toisiinsa, vaalimaan yhteisön fiilistä, viestimään niin sisäisesti kuin ulkoisesti ja ideoimaan luovaa sisältöä. Pidän tärkeänä sitä, että MOW-jäsenten mielestä on kiva tulla duuniin, ja että emoaluksessa työpaikan ja työnteon raameja venytetään raikkaalla, innovatiivisella ja hyvällä tavalla.” Ruotsalainen mainitsee, kuinka näissä yhteisöllisissä tiloissa, perinteisen toimistokopin sijaan, on mahdollisuus synergioiden toteutumiselle (kuva 12). Yhteisissä tiloissa voi esimerkiksi kohdata oman työprojektin puuttuvan ammattilaisen. (Hytönen 2015.)

The Hub-konsepti on syntynyt 2005 Lontoossa, ja nykyään Hubeja on ympäri maapallon. Ne kuuluvat franchising-ketjuun ja niiden kattojärjestö on Hub World. Helsingin keskustassa avattiin HUB13 syksyllä 2014. Se on uniikki startup innovaatiotila, jossa luovuus tarttuu ja kasvaa. HUB13 yhdistää parhaita puolia toimistoista, vilkkaista seminaareista, tunnelmallisista kahviloista ja ideahautomosta. Sen liikeideana on vuokrata yrittäjien ja yritysten käyttöön coworking-tiloja ja toimistohuoneita jäsenilleen päivä-, viikko- ja kuukausihinnoin. Jäsenet sekä ulkopuoliset henkilöt voivat vuokrata myös neuvottelu- ja kokoustiloja. Heidän täytyy maksaa vain käyttämästään ajasta tai palveluista eikä tarvitse sitoutua pitkiin jäsenyyksiin. (Sundell 2015.)

Energinen työympäristö yhteisöineen tarjoaa hyvät lähtökohdat keskittyneelle työlle, tapaamisille, koulutuksille ja verkostoitumiselle. Se on luova ja muuttuva ammattimainen toimistoympäristö, jossa voi kehittää kestävää liiketoimintaa, ideoita ja innovoida, luoda yhteyksiä yli erilaisten toimialojen ja toteuttaa projekteja. HUB13 työtilat ovat erityinen mahdollisuus kasvavalle yritykselle, koska työtilan lisääminen ja lisäpalveluiden hyödyntäminen on helppoa ja joustavaa. HUB13 toimii myös aktiivisesti tapahtumien, verkostojen ja kasvualmennusten tuottajana, sekä liiketoiminnan kehittäjänä. Sen ensisijainen tehtävä on kuitenkin tilapalveluiden tuottaminen. (Sundell 2015.)

Sundell on sitä mieltä, että kasvuhenkisille ja menestysnälkäisille ihmisille pelkät nykypäiväiset tilat ja hyvä sijainti eivät enää riitä, vaan he tarvitsevat paljon kontakteja ja ulkopuolelta tulevaa sparrausta. Olennaista on, että tilassa on mielenkiintoisia ihmisiä, tapahtumia ja palveluita, jotka tukevat aktiivisella toiminnallaan yrityksen oman brändin rakentamista. Aktiivisen verkostonsa ja monipuolisen tapahtumakalenterinsa ansiosta HUB13 on ollut korvaamaton lisä eteenpäin pyrkiville yrittäjille ja yrityksille (kuva 13). Se on myös kohtaamispaikka monelle yrittäjälle koko Suomen alueelta, hyvän sijaintinsakin ansiosta. Aloitettavan yrittäjän ja startupin suurin ongelma on yksin toimiminen. HUB13 järjestää startup-mentorointiohjelmia, joiden tarkoituksena on tukea tiimien kasvua. Mentoroinnin yhdistäminen yhteisölliseen tilaan luo vahvan ympäristön yritysten kasvulle. (Sundell 2015.)

Kuva 13. HUB13 toimitiloja (Kuva: HUB13).

Sundell (2005) on sitä mieltä, että Suomeen syntyy enemmän markkinoita startup-hubeille kuin puhtaille coworking-tiloille. Startup hub-tilan kumppanit ja mielikuvat siitä, kenen muiden toimijoiden kanssa tila yhdistyy, luo yhden merkittävän kilpailuedun asiakasetsinnässä. Sundell (2015) uskoo, että suomalaiset ovat työtilaa etsiessään kiinnostuneempia konkreettisesti näkyvistä hyödyistä kuin tilan tuottamasta fiiliksestä.

4 Nurmijärven Kirja Oy

Nurmijärven Kirja Oy sijaitsee Nurmijärvellä ja on ainoa kirjakauppa kunnassa. Liikehuoneistoon kuuluu kaksi kerrosta, jonka ensimmäisessä kerroksessa sijaitsee kirjakauppa ja pohjakerroksessa on sosiaali- ja varastotiloja. Tilan yhteiskoko on noin 310 m². Kirjakauppa sijaitsee aivan ydinkeskustassa, jonne on helppo tulla. Yhdessä toimistotilassa toimii tällä hetkellä pieni graafisen alan yritys.

Kuva 14. Nurmijärven Kirja Oy (Kuva: Elina Laukkanen).

4.1 Suunnittelun lähtökohdat ja tavoitteet

Nurmijärven Kirja Oy:n yrittäjät vaihtuivat noin kaksi vuotta sitten. Kuluvan kahden vuoden aikana yritys on pohtinut kirjakaupan tulevaisuuden toimenkuvaa ja kannattavuutta. Tilaan on mietitty uusiakin liikeideoita, koska perinteinen kirjakauppa ei enää, muuan muassa tekniikan kehittymisen myötä, ole yhtä kannattava taloudellisesti, kuin aikaisemmin. Kirjakaupan yrittäjät ovat päättäneet järjeistää ja supistaa kirjakaupan valikoimaa, jolloin osa tilasta vapautuisi toiseen käyttöön. Käynnistimme vuosi sitten heidän kanssaan neuvottelut kirjakaupan uudistamisesta tila- ja sisustussuunnittelun keinoin. Nurmijärven Kirja Oy:n uudet yrittäjät ovat olleet kiinnostuneita Nurmijärven kunnan hyvinvoinnista. Yrittäjät ovat halunneet tukea oman kunnan tarjoamia palveluita ja yrittäjyyttä, sekä kannustaneet muitakin tekemään samoin. He ovat ideoineet erilaisia

tapahtumia asian ympärillä ja vetäneet useita projekteja, joissa ovat törmäyttäneet kunnan asukkaita ja yrittäjiä toisiinsa.

Kirjakaupan tiloissa työskentelevä graafisen alan yrittäjä on oiva esimerkki vanhan ideologian pienyrittäjästä, joka työskentelee yksin koppitoimistossaan, ilman konkreettista verkostoa ympärillään. Ihmisillä on tarve kuulua johonkin yhteisöön, jossa yhteisöllisyys ja vuorovaikutus lisäävät tuottavuutta. Yhteisöllisissä toimitiloissa voisi eri tavalla kehittää ideoita, innovoida, oppia uutta, pitää kokouksia, tavata innostavia ihmisiä, innostua ja luoda yhteyksiä erilaisiin toimialoihin, sekä tehdä yhteisiä projekteja.

Kirjakaupan liikehuoneisto on ennen toiminut pankkina, jolloin lähes puolet tilasta toimi toimistoina. Kirjakaupan myötä toimistotiloja vähennettiin kirjakaupan vaatiman tilan ehdoilla. Jonkin aikaa sitten syntyi idea palauttaa toimistokulttuuri takaisin, nykypäivän toimitilasuunnittelua hyväksikäyttäen. Nurmijärvellä ei ole vielä tietääksemme coworking idealla toimivaa tilaa, jossa kunnan pienyrittäjät ja freelancerit voisivat tavata toisiaan, sekä vuokrata muun muassa toimisto- ja neuvottelutilaa. Projektin myötä nurmijärveläisille tarjoutuisi mahdollisuus kokeilla lähellä olevia, yhteisöllisiä tiloja omien tarpeidensa mukaan. Muutamille paikkakunnille on jo perustettu vastaavanlaisia kokeiluja, kuten Sipoossa tilat ovat saaneet hyvän vastaanoton.

Opinnäytetyöni aihe on mielenkiintoinen, koska toimistokulttuuri elää mielenkiintoista muutosten aikaa ja pääsin työni kautta tutustumaan asiaan tarkemmin. Tavoitteenani oli saada hyvät perustiedot uusista työympäristömalleista ja päästä niitä hyödyntämään tulevaisuudessakin. Suunnitteluprojektissa tavoitteenani oli pystyä luomaan viihtyisä, toiminnallinen perusratkaisu uudenlaiseen työympäristöön, joka mahdollistaa yhteisön rakentamisen. Tilasuunnittelun lähtökohdaksi oli ottaa huomioon sosiaalisten vuorovaikutusten tarpeet, jotta tilat olisivat mahdollisimman hyvät yhteistyöhön ja monipuoliseen tiedonvaihtoon. Tavoitteeni työympäristöön tunnelmaa, joka antaisi tilaa luovuudelle, synnyttäen uusia innovaatioita ja tuottavuuden kasvua. Lähtökohtana oli myös etsiä keinoja, millä työhyvinvointia voisi parantaa tilasuunnittelun keinoin.

Tilasuunnitelman tulee tukea toimistomaailman perustoimintoja toimiessaan coworkig idealla toimivana tilana. Tilassa tulee voida valita kulloiseenkin työtehtävään sopiva tila. Työrauhan takaamiseksi akustiikkaan on kiinnitettävä myös huomioita. Tilat ja sisustus muovautuivat prosessin aikana toimeksiantajan kanssa käytyjen keskusteluiden pohjalta. Toivon, että kirjakaupan yrittäjät saavat minulta paljon hyviä ideoita ja päätyvät kokeilemaan tila- ja sisustussuunnitelmaani. Tässä opinnäytetyössäni suunnittelen ainoastaan osan kirjakaupan tiloista. Projektini jatkuu kesällä, jolloin jatkamme suunnittelua myös tilaan, joka jää kirjakaupaksi. Alustavien tietojen mukaan kirjakaupan remontti alkaa syksyllä 2016.

4.2 Prosessin kuvaus

Saatuani toimeksiannon Nurmijärven Kirjalta lähdin innokkaasti etsimään tietoa toimistosuunnitteluun liittyvistä periaatteista ja tutustumaan uusiin toimistosuunnittelu trendeihin. Olimme ideoineet monitilatoimistoa, mutta olin alkuvaiheessa vielä hyvin tietämätön mitä kaikkea se pitää sisällään. Toimistojen suunnittelussa ergonomia ja työhyvinvointi ovat erittäin tärkeässä asemassa. Varsinkin nykyään, kun työmme on hektistä ja liikkuvaa, sekä yhä enemmän teemme töitä tietokoneen kanssa erilaisissa työtiloissa istuen. Suunnitteluosiossa käytän hyödykseni RT- kortteja, jolloin suosituksia noudattamalla tilasta tulee ergonominen ja työhyvinvoinnin huomioonottava.

Ensimmäisessä palaverissa kävimme toimeksiantajani kanssa läpi heidän toiveitaan ja tarpeitaan, sekä kartoitimme mitkä tilat kuuluvat suunnitteluprojektiin opinnäytetyötä ajatellen. Samalla käynnillä sain valokuvata ja mitata tilat. Neuvottelujen jälkeen jatkoin tietopohjaan kuuluvan materiaalin käymistä läpi, jonka aikana alustavasti luonnostelin, miten monitilatoimistomalli sopisi tähän tilaan. Vasta tiedonkeruun jälkeen minulle alkoi selvitä miksi toimistotiloja nykyään uudistetaan ja minkälaisia suunnitelmia niihin kannattaisi tehdä.

Alustava tarkoitukseni oli tehdä toimeksiantajalleni mielikuva- ja materiaali tauluja tilojen hahmottamisen tueksi. Molempien kiireisten aikataulujen vuoksi tämä ei toteutunut, vaan kävimme toisessa palaverissamme netistä läpi kuva-

arkistoja, jonka perusteella syntyi haluttu tyyli. Ensimmäisen kerroksen tiloista haluttiin vaalea ja valoisa, jossa tehosteväreinä harmaan eri sävyt, sekä merensininen ja vihreä. Luontoaiheiset valokuvatapetit olivat myös heidän toiveenaan. Tilasta toivottiin kodikasta, viihtyisää ja helposti lähestyttävää. Toivomuksena oli myös osaksi entisten- ja kierrätysmateriaalin käyttö. Pohjakerroksen tiloihin toivottiin värikkäämpää ilmettä.

Aloin työstämään tilaohjelmaa autocad- ohjelmalla. Ensin kokeilin erilaisia kalustejärjestyksiä ja hahmottelin mitä mihinkin tilaan mahtuisi. Monitilan suunnitteluohje (Hongisto, Hyrkkänen, Keränen, Koskela, Nenonen, Rasila & Sandberg 2012, 6) oli erittäin hyvä apuväline alussa. Siinä kuvataan muun muassa monitilatoimiston erilaisia käyttäjäprofiileja, tilatyyppejä ja -vyöhykkeiden ominaisuuksia, sekä sitä mitä tulee huomioida tiloja suunniteltaessa. Sovelsin suunnittelusani listauksen tärkeimpiä asioita ja pyrin ottamaan huomioon ne tilatyypit, mitkä mihinkin luontevasti sopi. Tilan toiminta tukee sellaisenaan kohtaamisia ja avointa vuorovaikutusta, mutta eniten tuotti haastetta saada jonkinlaiset tilat myös ryhmä- ja hiljaiseen yksilötyöskentelyyn.

Tilasuunnittelussa halutut toiminnot löysivät paikkansa vähitellen. Liiketilän keskellä olevat portaat ja pilarit määrittivät uuden seinän paikan, joka jakaa kirja-kaupan monitilatoimistosta omaksi yksikökseen. Sisäänkäynnin järjestäminen molempiin tiloihin samasta ulko-ovesta mietitytti aluksi, mutta päädyimme ratkaisuun, jossa sisääntulo rajataan korkeilla sermeillä toimistotilasta. Toimintojen ja kalustejärjestyksen suunnittelun jälkeen aloitin sisustuksen ideoinnin.

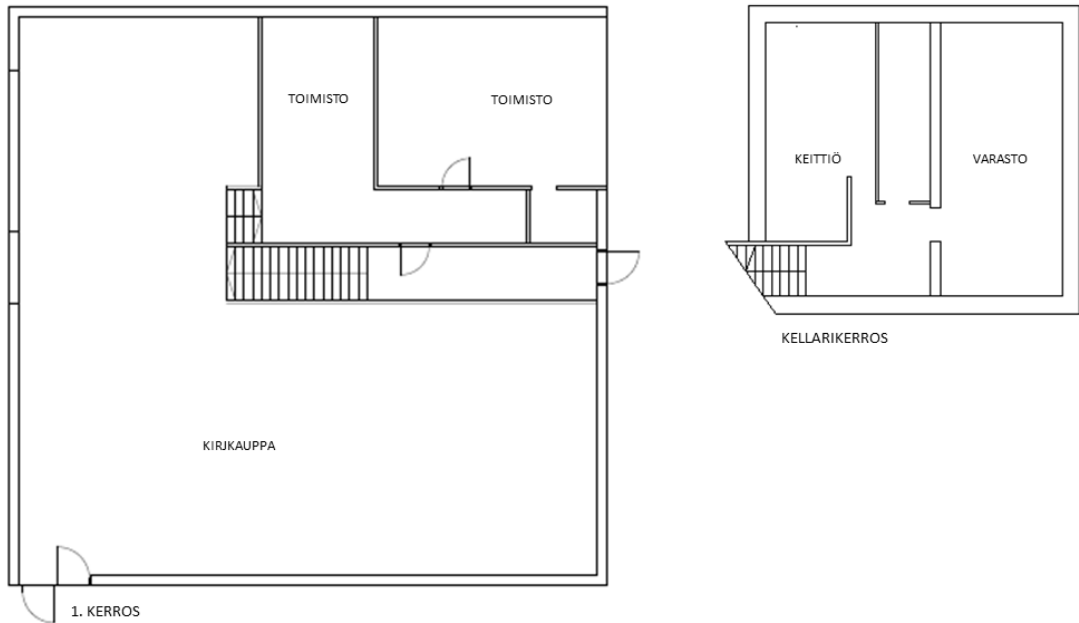
4.3 Tila- ja sisustussuunnitelma

Nurmijärven Kirjan kiinteistöön on kaksi sisäänkäyntiä: pääsisäänkäynti, joka johtaa kirjakauppaan ja toinen rakennuksen takapuolella, josta pääsee helposti toimistotiloihin.

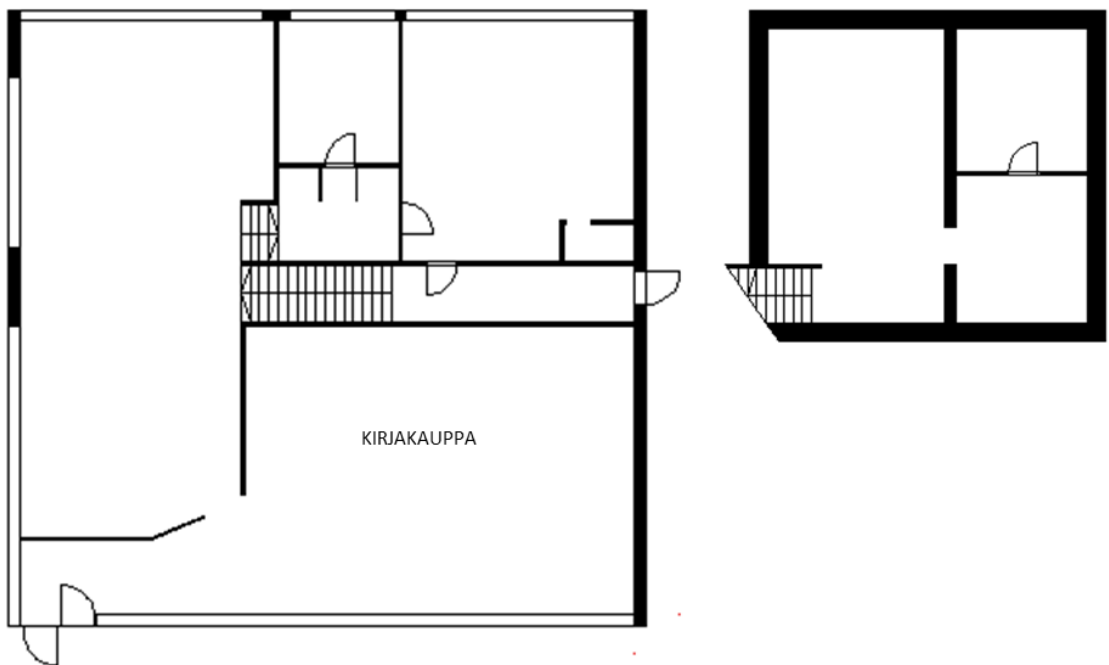

Kuva 15. Nurmijärven Kirja Oy:n myymälätiloja ja remontissa oleva toimisto (Kuva: Elina Laukkanen).

Kirjakauppa tilana on erittäin valoisa (kuva 15). Sen kaksi seinää ovat täynnä korkeita ikkunoita. Toimistotiloissakin on suuret ikkunat, jotka antavat avaruutta ja tilantuntua. Toimistojen alapuolella on kellarikerros. Seinäpinnat ja katto kaipaavat uutta pintamaalausta, sekä hyvässä kunnossa oleva klinkkerilattia peruspuhdistusta tai vaihtamista kokonaan uuteen materiaaliin. Tilassa olevia huomioon otettavia yksityiskohtia olivat muuan muassa: nykyiset toimistotilat sijaitsevat 70 cm korkeammalla muusta tilasta sekä keskiössä olevat portaat, jotka vievät toimistohuoneisiin, sekä kellarisiin. Aluksi mietimme tarkasti, mihin kohtaan kirjakaupan puoli kannattaisi sijoittaa ja paljonko se tarvitsisi tilaa koko huoneistosta.

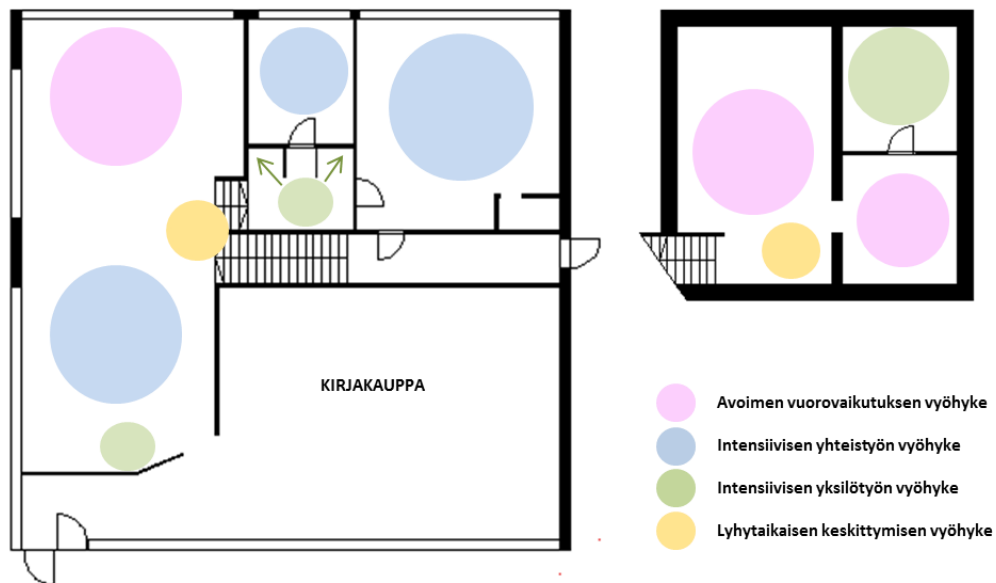
Kuva 16. Nurmijärven Kirja Oy:n liiketilan pohjapiirustukset ennen tilamuutoksia (kuva: Elina Laukkanen).

Kuva 17. Liiketila tilamuutosten jälkeen (kuva: Elina Laukkanen).

Monitilatoimiston suunnitteluohje (Hongisto ym. 2012, 6) antaa toimitilojen käyttäjille ja suunnittelijoille suuntaviivoja sekä toimistojen käyttöön että suunnitteluun. Monitilatoimiston tilat voidaan jaotella toiminnallisuutensa perusteella neljään vyöhykkeeseen. Se perustuu tilan käyttötarkoituksen sekä tilojen

sosiaalisen käyttötapaan. Seuraavaksi esittelen lyhyesti nämä vyöhykkeet, joita olen käyttänyt apuna tilaohjelmaa luodessani (kuva 18).

Kuva 18. Tilaohjelman vyöhykkeet (kuva: Elina Laukkanen).

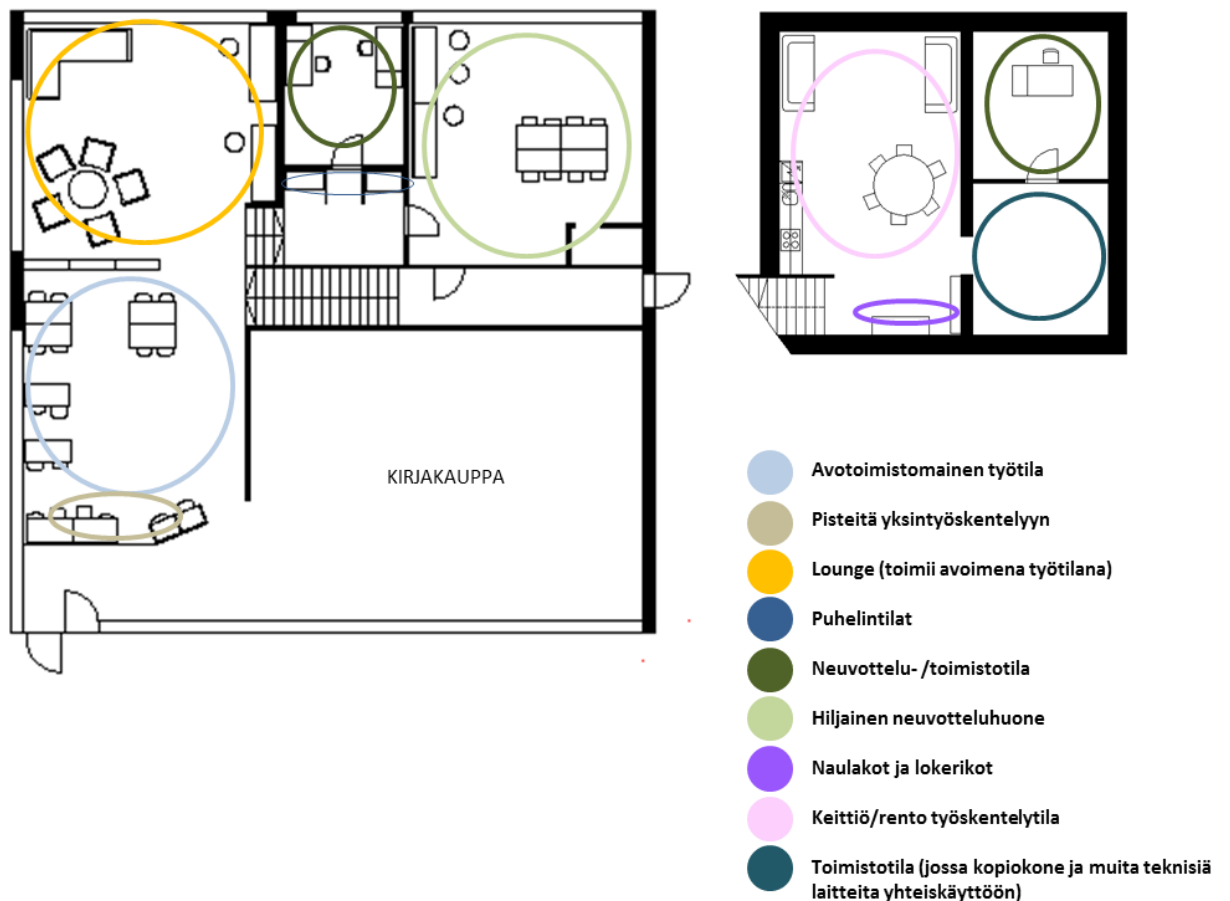
Avoimen vuorovaikutuksen tila tukee sekä yhteis- että yksilötyötä, mutta ei ole suotuisa erityistä keskittymistä vaativalle työlle. Yleensä tilat ovat tarkoitettu sekä työntekijöille, että vierailijoille. Niissä sijaitsevat usein myös edustustilat. Tällä alueella voivat sijaita muuan muassa kahvila, ravintola, Lounge, avoimet työpisteet ja näyttelytilat.

Yhteistyön vyöhyke tarjoaa suljettuja ja puoliavoimia tiloja intensiiviseen ryhmätyöskentelyyn, sekä kasvokkain tapahtuvaan, että virtuaalineuvotteluiden toteuttamiseen. Vyöhyke on puolijulkinen eli tiloihin voi kutsua myös yhteistyökumppaneita ja vieraita. Tilan tulisi tarjota suljettuja ja äänieritettyjä tiloja intensiivisen keskittymisrauhan takaamiseksi. Näissä tiloissa voi sijaita muuan muassa avoimet- ja suljetut neuvottelutilat ja yhteistyöalueet, projektitilat sekä avoimet ja puoliavoimet työpisteet.

Intensiivisen yksilötyön vyöhykkeellä tilojen tulisi olla suljettuja ja tukea keskittymistä vaativaa yksilötyöskentelyä. Tilat ovat tarkoitettu pääsääntöisesti vain tilan omille käyttäjille. Sen tulisi sijaita siten, että häiritseviä tekijöitä ja läpikulkua olisi mahdollisimman vähän. Akustiikkaan ja ennalta määrättyihin käyttäytymis-

sääntöihin tulee kiinnittää erityistä huomiota näissä tiloissa. Näitä tiloja ovat muuan muassa avoimet hiljaiset työpisteet, suljetut toimistohuoneet sekä puhelinkopit, myös hiljaiset tauko- ja levähtämistilat voidaan sijoittaa tälle alueelle.

Lyhytaikaisen keskittymisen tilat eivät kuulu varsinaisesti työskentelytiloihin, ne määritellään tukialueiksi työtehtävien hoitamiseksi. Näitä alueita voivat olla muuan muassa naulakot, säilytyspisteet, tarjoiluautomaatit, kopiointialueet, varastot, postilokerot sekä erilaiset kulkureitit.

Kuva 19. Tilaohjelma (kuva: Elina Laukkanen).

Seuraavaksi käyn läpi lyhyesti suunnittelemani eri tilat ja niihin kuuluvat toiminnot (kuva 19). Kuvista näkee mitä alustavia sisustusideoita olen tiloihin miettinyt.

Kuva 20. Avotoimistomaisen työtilan ideointia (Kuva: Martela outlet, S-media).

Tilan avotoimistomainen työskentelytila on sijoitettu heti ensimmäiseksi astuttaessa monttilatoimistoon sisään (kuva 20). Tässä kohtaa ovat suuret, lähes koko seinän mittaiset ikkunat. Tilassa on miellyttävä työskennellä avaruuden ja valoisuuden vuoksi. Ikkunoista on mukava katsella ulos työnlomassa. Tässä tilavyöhykkeessä ei vaadita syvää keskittymistä, vaan työ on vuorovaikutteista, eikä häiriinny keskeytyksistä. Tilassa on myös akustiikkalevyillä verhoiltuja yksittäisiä työtiloja, joissa voi tehdä tarvittaessa keskittyneempää työtä. Tämän tilan voi valita myös, jos haluaa, ettei tietokoneen näyttö näy suoraan ohikulkemille.

Avointa tilaa on mahdollista rajata myös tarvittaessa liikuteltavin sermein. Sivuseinää, portaiden vieressä, voidaan käyttää muuan muassa valkokankaana tai akustiikkalevyjen taustana tai taidenäyttelyiden ripustustilana. Avoimessa tilassa voidaan järjestää myös erilaisia iltatilaisuuksia. Kalusteet ovat kevyitä, helposti pinottavia ja siirrettäviä, sekä muunneltavissa erilaisiin kokoonpanoihin. Ne voidaan tarvittaessa jopa varastoida. Avotoimistomaisen tilan erottaa eteisestä äänieristettävällä materiaalilla verhoillut korkeahkot sermit. Jos ne eivät vie riittävästi hälyä pois tilasta, voidaan akustiikkalevyjä asentaa suurelle seinäl-

le tai pöytien alle. Tila vaatii myös suuren maton pöytien alle, koska klinkkeri lattia on liian kova tällaiseen käyttöön. Vaihtoehtona on myös lattiamateriaalin vaihto paremmin uuteen tilaan sopivaksi. Nämä asiat selviävät tulevissa palavereissa.

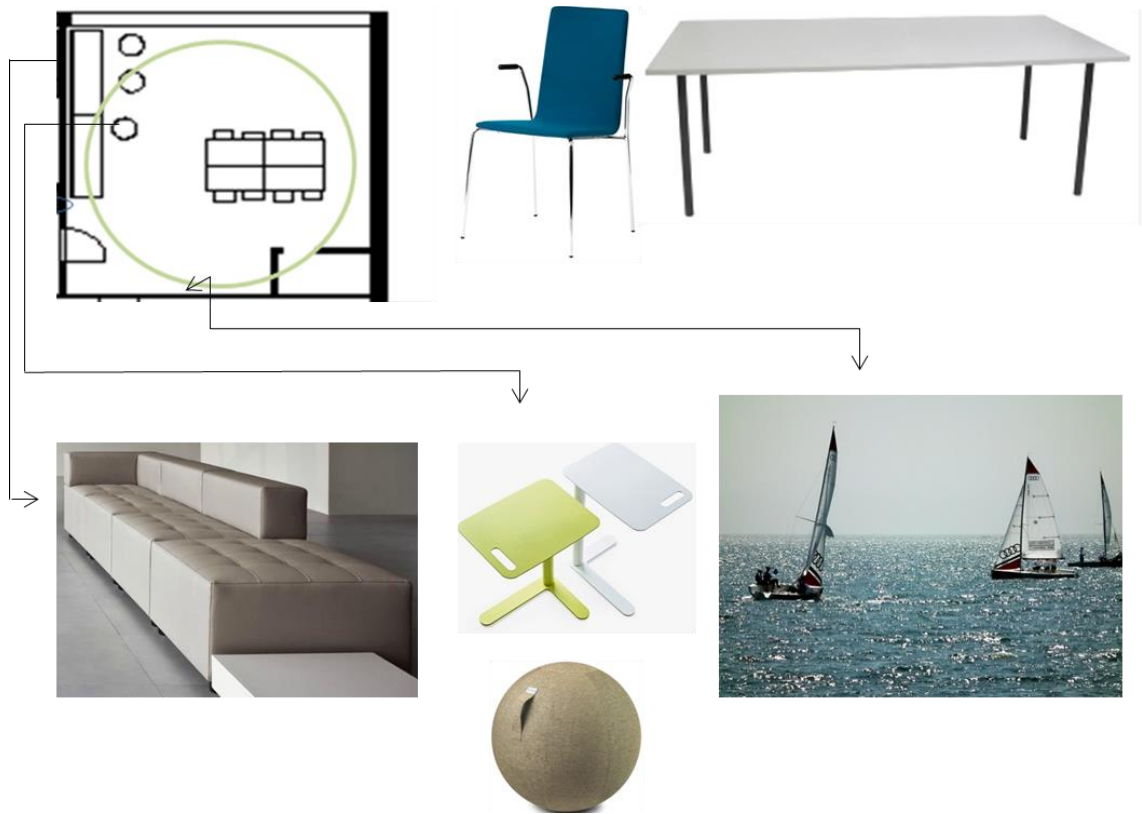
Tila voidaan yhdistää myös Lounge tilaan kalusteita siirtämällä halutulla tavalla. Avoimen työtilan ja Lounge-tilan erottaa pyörillä varustetut isot kukkalaatikot. Niiden siirtelyllä saadaan rajattua tai yhdistää tiloja keskenään.

Kuva 21. Lounge-tilan ideointia (Kuvat: Martela, Elina Laukkanen).

Lounge tarjoaa paikan rinnakkain työskentelylle sekä epämuodollisille palavereille. Tila on tarkoitettu lyhytaikaisiin tehtäviin, jotka voivat vaatia yhteistyötä tai suunnittelematonta vuorovaikutusta. Siellä voi myös käydä istahtamassa pöydän ääressä tehtävän työn lomassa. Usein paikanvaihto saa aikaan uusia ideoita.

Loungen on tarkoitus olla tilana harmoninen, luonnon väreillä sommiteltu olohuonemainen-tila (kuva 21). Siellä on useita erilaisia istumapaikkoja. Kasvilaitikoiden elävien viherkasvien on tarkoitus luoda tilaan rauhallinen tunnelma.

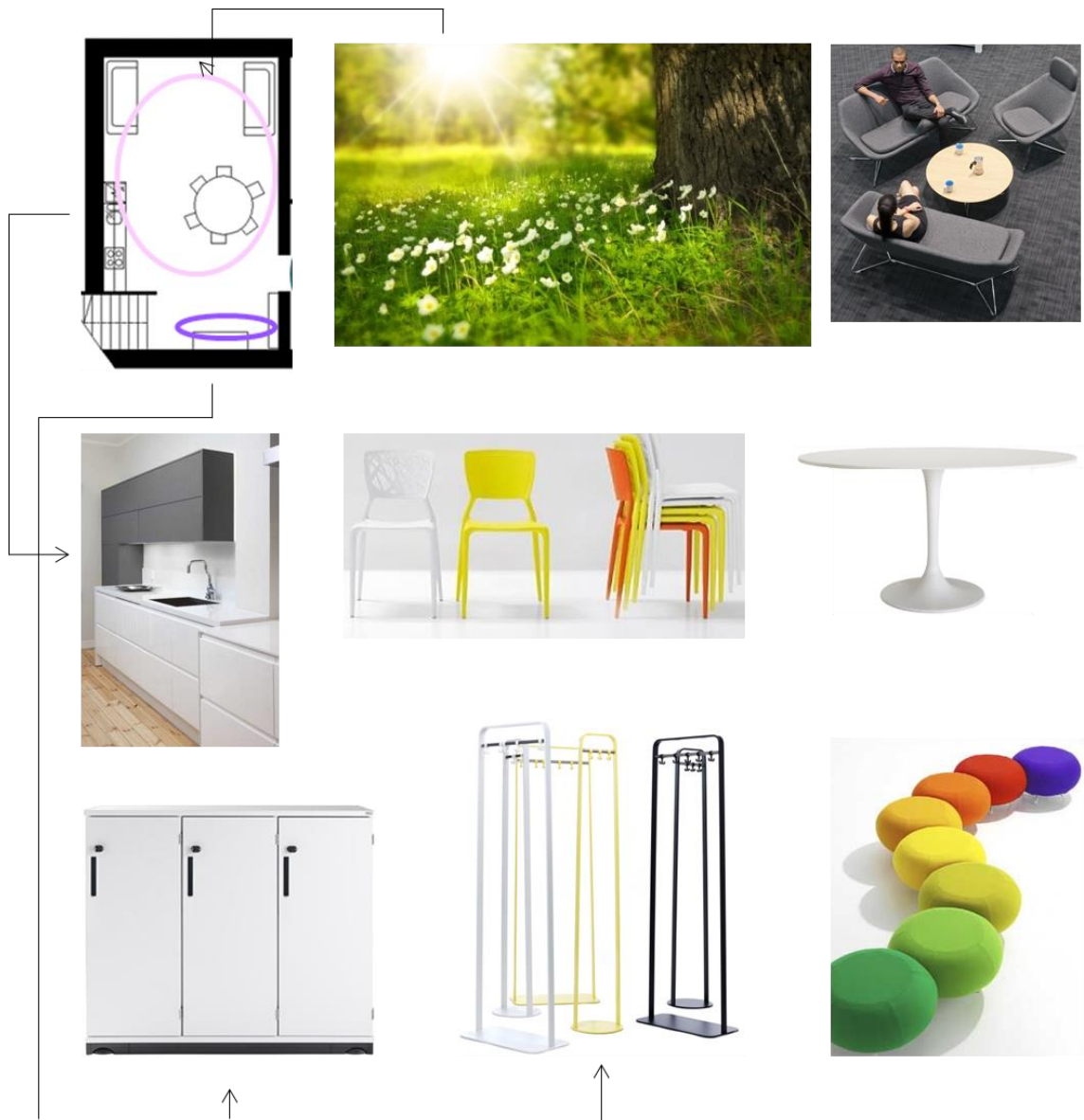
Kuva 22. Hiljaisen neuvotteluhuoneen ideointia (Kuvat: Kinnarps, Martela, Martela outlet, gullsten-inkinen, Elina Laukkanen).

Hiljainen neuvotteluhuone on tarkoitettu intensiiviseen ryhmätyöskentelyyn sekä neuvotteluja varten. Kun tilaa ei ole varattu, se on vapaasti käytettävissä coworking- käyttäjille. Tilaa voivat vuokrata myös ulkopuoliset ihmiset. Tilaan on erillinen ulko-ovi, eli se voidaan eristää halutessa kokonaan musta tilasta. Kalustus mahdollistaa tarvittaessa tilan jakamisen myös kahteen eri neuvotteluun yhtäaikaaisesti. Tila on valoisa päätyseinän ollessa kokonaan ikkunaa. Oviseinälle halutaan meriaiheinen valokuvatapetti, jonka toimeksiantajani haluaa itse valita omista arkistoistaan. Kalustuksen värimaailma tukee myös meriteemaa: merensiniset tuolit, hiekanväriset sohvakalusteet, vaaleaa puuta olevat matalat arkistokaapit ja muuan muassa kangaspäällysteiset jumppapallot (kuva 22).

Kuva 23. Neuvottelu- /toimistotilojen ja puhelintilan ideointia (Kuvat: Martela outlet, Strongproject, Elina Laukkanen).

Neuvottelu-/toimistohuoneet, kellarissa että ensimmäisessä kerroksessa, ovat tarkoitettu yksilötyöskentelyyn, jossa vaaditaan keskittymistä ja työrauhaa tai pienryhmä neuvotteluihin. Tilojen värimaailma mukailee pehmeitä merensävyjä (kuva 23). Puhelut voi ottaa vastaan, muita häiritsemättä, ensimmäisen kerroksen toimistotilan eteen rakennetuissa syvennyksissä. Niiden taka- ja sivuseinät ovat verhoiltu akustiikkalevyillä. Tilaan on suunniteltu pehmeä penkki istumista varten.

Kuva 24. Keittiön/rennon työskentelytilan ideointia (Kuva: Martela, inspire-design.eu, Strongproject, Elina Laukkanen).

Coworking-tilassa on aina yhteinen tila, kodin sydän, jonne tilan käyttäjät koontuvat tapaamaan muita ihmisiä, ruokailemaan, lepäämään ja työskentelemään rennommin (kuva 24). Kellaritilan pinnat ja keittiökalusteet tulevat olemaan valkoiset, jotta tilasta saataisiin mahdollisimman avara ja ilmavan oloinen. Takaseinään on suunniteltu valoisa, aurinkoinen valokuvatapetti, joka saa tilan tuntumaan rennolta ja kutsuvalta. Irtokalusteilla saadaan tapetin rinnalle leikkisyyttä ja väriä. Kellariin tullessa rappusten alapäässä on tila, johon sijoittuvat lukolliset säilytyslokerot, sekä tila ulkovaatteille.

5 Pohdinta

Opinnäytetyöprosessin alkuvaiheessa aiheen löytyminen tuotti epävarmuutta ja epäonnistumisia. Kirjoittamani opinnäytetyön aihe on jo kolmas pienen ajan sisällä. Kaikki aiheet liittyivät kuitenkin Nurmijärven Kirja Oy:n tilamuutoksiin. Opinnäytetyön aihemuutoksiin vaikuttivat toimeksiantajan yrityksessä tapahtuvat ajankohtaiset henkilöstö- ja liikeidea muutokset. Lopullisen aiheen tarkentuminen vei paljon enemmän aikaa mihin alussa olin varautunut. Olen kuitenkin erittäin tyytyväinen, että lopulta juuri tämä aihe valikoitui minulle, koska se on tärkeä ja erittäin ajankohtainen.

Tietopohjaosuuteen tutustuessani aiheen rajaus tuotti ongelmia. Aihe oli niin laaja ja mielenkiintoinen, että olisin halunnut lukea ja kirjoittaa aiheesta paljon enemmän. Alussa en tiennyt aiheesta paljoakaan, joten oli vaikea tietää mitä kaikkea minun tulisi opiskella, ja mitä voisin jättää tällä kertaa aiheen ulkopuolelle myöhempää opiskelua varten. Lopullisen aiheerajauksen pystyin tekemään vasta tietopohjaosuuden kirjoittamisen loppuvaiheessa. Paljon jätin hyvää asiaa pois, joihin ehdin jo tutustua, koska aika ei millään enää riittänyt kaiken referoimiseen yhteen. Minulla oli koko opinnäytetyön ajan liian kiireinen elämäntilanne. Koska en päässyt heti ensimmäisten aiheiden kanssa etenemään, niin uudet kiireiset työkuviot ehtivät alkaa samanaikaisesti opinnäytetyö projektin kanssa. Kirjoitin melkein valmiiksi koko tietopohjan ennen kuin aloin sitä hyödyntäen suunnitella tilamuutoksia kirjakauppaan.

Toiminnallinen tilasuunnitelma tuntuikin helpommalta toteuttaa tietopohjaosion pohjalta kuin olin osannut odottaa. Prosessin aikana opin paljon työympäristösuunnittelusta, josta aikaisemmin tiesin vain perusasiat. Yllätyin kuinka hyvin olin sisäistänyt uutta oppimaani asiaa ja pystyin melko nopeasti hahmottamaan mitä haluan saada aikaiseksi tilassa. Eri tilojen paikat hahmottuivat helposti monitilasuunnittelu ohjetta hyödyntäen. Haasteita tuottivat tilan keskellä olevat portaat, vanhojen toimistohuoneiden sijainti 70 cm ylempänä kuin muut tilat, sisäänkäynnin järjestäminen molempiin tiloihin samasta ulko-ovesta sekä kirjakauppaan järjestettävä sopivankokoinen tila. Sosiaalisen median kautta löysin

myös paljon hyvää opinnäytetyön aiheeseen liittyvää tietoa, josta aloitin kerätä tulevaisuutta varten tietopakettia. Kirjoittaessani viimeistä osiota prosessista olen hyvin kiitollinen, että opin näin paljon tärkeästä aiheesta. Minulla on suunnittelijana paljon työmahdollisuuksia tulevaisuudessa työympäristösuunnittelun alalla. Se on yleinen aihe, kaikilla on työpaikka ja niihin halutaan toimivia tiloja ja työviihtyisyyttä.

Ajanpuutteen vuoksi en saanut tehtyä suunnitelmassa kaikkea mitä olin etukäteen suunnitellut. Tarkoitukseni oli tehdä muuan muassa tilaan tarkempi sisustussuunnitelma huonekortteineen. Opinnäytetyöprosessin alkaessa selvisi, että kirjakaupan remontti ajoittuu syksyyn 2016. Koska olimme sopineet jatkamme tilan suunnittelua kesällä, ei ollut järkevää tässä vaiheessa tehdä tarkempia sisustussuunnittelu kuvia. Päädyin tekemään huonekorttien sijaan tilakohtaisesti ideakuvia toimeksiantajalta saamieni toiveiden mukaisesti. Uudelle kirjakaupan puolelle tulevat kirjakaupan henkilökunnan sosiaalitulat. Toimeksiantajani on ajatellut, että monitoimitilan asiakkaat käyttävät samoja wc-tiloja heidän kanssaan. Tähän asiaan perehdymme tarkemmin kesän tapaamisissa.

Olen tyytyväinen saamaani lopputulokseen, koska se vastaa asettamaani rajausta. Tavoitteenani oli löytää sopiva toimistomalli kirjakaupasta vapautuvalle tilalle ja luoda tietopohjaa hyväksikäyttäen mahdollisesti sellainen toimistokonsepti, josta voisivat hyötyä muutkin Nurmijärven kunnan yksinyrittäjät. Tavoitteenani oli samalla suunnitella mikä tila liikehuoneistosta jää entisen kirjakaupan käyttöön. Onnistuin keräämään itselleni arvokasta tietoa ajankohtaisesta asiasta ja mielelläni jaan sitä eteenpäinkin. Opinnäytetyön aihe tuli juuri sopivaan aikaan, koska aikaisemmassa aiheessa olisin suunnitellut kirjakaupan tilamuutoksen tulevaan remonttiin. Vuoden sisällä kirjakaupan liikeideat ovat muuttuneet, ja nyt sainkin olla mukana toteuttamassa aivan jotain uutta ideaa vanhaan tilaan. Mielenkiinnolla odotan, minkälaista remonttia Nurmijärven Kirja Oy:n tiloihin aloitetaan syksyllä.

Lähteet

- Andersson, M. 2015. Tulevaisuuden toimisto houkuttelee työhön.
<http://www.hub13.fi/tulevaisuuden-toimisto-houkuttelee-tyohon/>
 10.9.2015.
- Garlo-Melkas, N. 2015. Toimitilasuunnittelu ottaa vauhtia yhteisöllisyydestä.
<http://magazine.sponda.fi/ilmiot/yhteisollisyys/>
 9.4.2015.
- Hongisto, V., Hyrkkänen, U., Keränen, J., Koskela, H., Nenonen, S., Rasila, H. & Sandberg, E. 2012. Monitilatoimisto – ohjeita käyttöön ja suunnitteluun.
http://www.ttl.fi/fi/tutkimus/hankkeet/toti/Documents/monitilatoimiston-suunnitteluohje_toti_03092012.pdf
 3.9.2012.
- Hytönen, J. 2015. Tulevaisuuden yrittäjä on yhteisöllinen.
<http://magazine.sponda.fi/ilmiot/tulevaisuuden-yrittaja-on-yhteisollinen/>
 22.10.2015.
- Hytönen, K. 2013. Trendi kahvila vai monitilaratkaisu? Tulevaisuuden toimisto muotoillaan ihmisen ehdoilla.
<http://magazine.sponda.fi/blogi/trendikahvila-vai-monitilaratkaisu-tulevaisuuden-toimisto-muotoillaan-ihmisten-ehdoilla/>
 11.10.2013.
- Kojo, I., Nenonen, S. 2012. Vaihtoehtoiset työympäristöt nostavat päätään.
<http://www.taloussanomat.fi/tyo-ja-koulutus/2012/06/13/vaihtoehtoiset-tyoymparistot-nostavat-paataan/201231440/139>
 13.6.2012.
- Källberg, J. 2012. Toimistosuunnittelun trendit.
<http://www.fagerhult.com/fi/Sovellukset/Unpublished-campaigns/Toimisto/Toimistosuunnittelun-trendit-/>
 2016.
- Nenonen, S., Niemi, O. 2012. Tilat ja työympäristö – näkökulmia monitilatoimistoon. <https://www.rakennustieto.fi/Downloads/RK/RK130302.pdf>
 2016.
- Ruotsalainen, N. 2016. Mow yhdistää työtehon ja hauskuuden.
<http://magazine.sponda.fi/videot/mow-yhdistaa-tyotehon-ja-hauskuuden/>
 2.2.2016.
- Sundell, O. 2015. Mitä coworking on ja miten se poikkeaa perinteisestä toimistohotellista. <http://www.hub13.fi/mita-coworking-on-ja-miten-se-poikkeaa-perinteisesta-toimistohotellista/>
 21.9.2015.
- Tekes. 2011. Käyttäjälähtöiset tilat – Uutta ajattelua tilojen suunnitteluun. <https://www.tekes.fi/globalassets/julkaisut/kayttajalahtoiset-tilat.pdf>
 12/2011
- Tukiainen, M. 2010. Luova tila. Tulevaisuuden työpaikka. Helsinki: Rakennustieto Oy.
- Valtiovarainministeriö. 2014. Ehdotus valtion toimintastrategiaksi 2020. Tampere: Juvenes Print – Suomen Yliopistopaino Oy.

Kuvaluettelo

Kuva 1. Viitekehys. Elina Laukkanen 2016.

Kuva 2. Monipaikkainen työ, uusia työympäristöjä.

[https://www.vr.fi/cs/vr/img/d/1/1/DuettoPlus 700x350 kokous2.jpg?blobnocache=false](https://www.vr.fi/cs/vr/img/d/1/1/DuettoPlus_700x350_kokous2.jpg?blobnocache=false)

http://magazine.sponda.fi/wp-content/uploads/2015/10/shutterstock_280609709.jpg

<http://antigua.impacthub.net/wp-content/uploads/sites/121/2013/10/An-Inspiring-Coworking-Space-1920x800.jpg>

<https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/564x/c9/04/d5/c904d5566a9a56f01b2cbc1fc1a9d98.jpg>

http://www.lentoposti.fi/uutiset/finnair_avaa_uuden_premium_loukan_loungen_helsinki_vantaalle

<https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/564x/c9/04/d5/c904d5566a9a56f01b2cbc1fc1a9d98.jpg>

<https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/564x/c9/04/d5/c904d5566a9a56f01b2cbc1fc1a9d98.jpg>

http://www.lentoposti.fi/uutiset/finnair_avaa_uuden_premium_loukan_loungen_helsinki_vantaalle

Kuva 3. Modernit toimitilat kohtaamispaikkoina.

<http://www.buzzfeed.com/peggy/gorgeous-start-up-offices-you-wish-you-worked-in#.wy2q37Q1l>

http://www.martela.fi/files/styles/large-normal-600/public/media/Get_inspired/Inspiring_Office/05_inspiring_office_2014.jpg?itok=x7ardGME

<https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/564x/e4/4a/a1/e44aa192e93349b2ccf09159754ba600.jpg>

<https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/564x/e4/4a/a1/e44aa192e93349b2ccf09159754ba600.jpg>

Kuva 4. Viihtyisiä yhteistyötiloja.

<http://www.teknologiakiinteistot.fi/fi/toimitilat/tila//10/raataloidyt-toimitilat>

http://www.aisslinger.de/index.php?option=com_project&view=detail&pid=232&Itemid=1

<https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/564x/ca/0f/fa/ca0ffa994928f45fb6ee4a030c82a773.jpg>

<https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/564x/ca/0f/fa/ca0ffa994928f45fb6ee4a030c82a773.jpg>

<https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/564x/7e/e9/c6/7ee9c6486c251978f4ba7cdf0585d38c.jpg>

<https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/564x/7e/e9/c6/7ee9c6486c251978f4ba7cdf0585d38c.jpg>

Kuva 5. Persoonallisia työskentelytiloja, mukana luontoteema.

<http://www.contemporist.com/2015/11/25/office-meeting-area-with-swings/>

<http://happierendings.blogspot.fi/2013/09/millaisessa-toimistotilassa-tyontekija.html>

http://www.fastcodesign.com/3028061/googles_new_amsterdam_offices_are_extremely_dutch#1?utm_campaign=home&utm_source=pinterest&utm_medium=exchange&partner=pinterest

<http://officesnapshots.com/wp-content/uploads/2013/01/P1190530-700x467.jpg>

<http://www.kinnarps.com/fi/fi/Uutiset/Blog/Office-jungle/>

Kuva 6. Monitilatoimiston erilaisia tiloja.

http://www.martela.fi/files/media/References/Martelahouse_2014/martelahouse_2014_940x450px.jpg

<http://work-image.com/files/work-image.palvelee.fi/dsc01048.jpg>

<http://work-image.com/files/work-image.palvelee.fi/dsc01048.jpg>

http://www.sistem.fi/wp-content/uploads/2015/12/monitilatoimisto-suunnittelu-9b_kesk.jpg

http://img.yle.fi/uutiset/helsinki/article7184526.ece/ALTERNATES/w960/DSC_0036.JPG

[https://s-media-cache-](https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/564x/8c/8b/31/8c8b318be7484a0457b1646016888d8b.jpg)

[ak0.pinimg.com/564x/8c/8b/31/8c8b318be7484a0457b1646016888d8b.jpg](https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/564x/8c/8b/31/8c8b318be7484a0457b1646016888d8b.jpg)

<http://officesnapshots.com/wp-content/uploads/2016/01/instacart-office-design-10.jpg>

Kuva 7. Coworking määritelmiä.

https://tapahtumat.tekes.fi/uploads/c5ab0636/Suvi_Nenonen-8554.pdf

Kuva 8. Verkostoitumista coworking- tiloissa.

<http://static1.squarespace.com/static/53dc4794e4b0397c480f3887/t/5553ffdde4b05be4fb518bf7/1431568371755/>

<http://www.hub13.fi/10-reasons-why-we-love-hackathons/>

Kuva 9. Esimerkkejä coworking- tiloista.

http://www.kinnarps.com/Countries/FI/uutiset/Habitare%202012/Kinnarps_showroom_London.jpg

<http://www.coactiv8.com/wp-content/uploads/2014/09/NAB4.jpeg>

<http://workdesign.com/wp-content/uploads/2014/04/Fabrizio-652x720.jpg>

<http://www.builtinchicago.org/blog/1871-not-only-co-working-space-town>

Kuvat 10.-12. MOW- toimitilojen neuvotteluhuoneita.

<http://magazine.sponda.fi/videot/mow-yhdistaa-tyotehon-ja-hauskuuden/>

Kuva 13. HUB13 toimitiloja.

http://www.hub13.fi/koulutus_tila_helsingissa/

Kuvat 14.-19. Nurmijärven Kirja Oy. Elina Laukkanen 2016.

Kuva 20. Avotoimistomaisen työtilan ideointia.

<http://www.martelaoutlet.fi/tuotteet/tyotuolit?gclid=CKqojs-du8sCFeThcgodRQglzg>

[https://s-media-cache-](https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/564x/2d/40/68/2d4068a557a4c19b1e560f0211f4a215.jpg)

[ak0.pinimg.com/564x/2d/40/68/2d4068a557a4c19b1e560f0211f4a215.jpg](https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/564x/2d/40/68/2d4068a557a4c19b1e560f0211f4a215.jpg)

[https://s-media-cache-](https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/564x/2d/57/86/2d578697002aefb37f2c20f6c6f1f5ff.jp)

[ak0.pinimg.com/564x/2d/57/86/2d578697002aefb37f2c20f6c6f1f5ff.jp](https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/564x/2d/57/86/2d578697002aefb37f2c20f6c6f1f5ff.jp)

Kuva 21. Lounge-tilan ideointia. Martela, Elina Laukkanen 2016.

<http://www.martela.fi/>

Kuva 22. Hiljaisen neuvotteluhuoneen ideointia.

<http://www.kinnarps.com/>

<http://www.martelaoutlet.fi/tuotteet/tyotuolit?gclid=CKqojs-du8sCFeThcgodRQglzg>

<http://www.martela.fi/>

http://www.gullsten-inkinen.com/sites/default/files/styles/project-image/public/projects/dsc_9349.jpg?itok=N500sGS

Kuva 23. Neuvottelu- /toimistotilojen ja puhelintilan ideointia.

<http://www.martelaoutlet.fi/tuotteet/tyotuolit?gclid=CKqojs-du8sCFeThcgodRQglzg>

<http://strongproject.com/modernofficefurnitureblog/>

Kuva 24. Keittiön/rennon työskentelytilan ideointia.

<http://www.inspiredesign.eu/eshop/produkt/pedrali-pedrali-snow-stolicka-pieskova>

<http://www.martela.fi/toimistokalusteet/nalulakot/kaari-naulakko>

<http://strongproject.com/catalog/office-chair/sofa-lounge/14003>

RT- kortteja, joissa ohjataan toimisto ja julkisentilan suunnittelua

TOIMISTOTILAT, YLEISSUUNNITTELU JA –MITOITUS	RT 95-10716
TOIMISTOTILAT, TILASUUNNITTELU JA –MITOITUS	RT 95-10717
TOIMISTOTILAT, TYÖPISTESUUNNITTELU JA –MITOITUS	RT 95-10718
TOIMISTOTILAT, TEKNINEN SUUNNITTELU	RT 95-10719
TURVALLISET TYÖYMPÄRISTÖT, Toimitilat	RT 08-11097
SISUSTEIDEN PALOTURVALLISUU, Julkiset tilat	RT 08-11098
RAKENNUSTEN PALOTURVALLISUUS, Määräykset ja ohjeet 2011	RT RakMK-21502
PÄIVÄNVALON HALLINTA SISÄTILOISSA	RT 07-10912
LATTIAN TEKSTIILIPÄÄLLYSTEET, MATOT	SIT 42-610003
HUONEAKUSTIIKKA	RT 07-10881
ESTEETÖN RAKENNUS	RT RakMK-21255
ESTEETÖN LIIKKUMIS- JA TOIMIMISYMPÄRISTÖ	RT 09-10884